

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 17 (3473) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Moszkva visszautasította az amerikai közvetítést a lengyel-orosz kérdésben

Lengyel nemzeti bizottság szervezésén dolgozik Moszkva —
A Baltikum szerves része Oroszországnak?

Cianoné Mussolini Eddát gyermekeivel együtt Svájcban internálták

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stockholms Tidningen newyorki levelezője a következőket írja: Washington rendszerint jótájékoztató körökben azt állítja, hogy Moszkva visszautasította az Északamerikai Egyesült Államoknak azt az ajánlatát, hogy Washington vezetésére vállalja a megszakított orosz-lengyel diplomáciai kapcsolatokat helyre állítása körül. Tudvalevő, hogy Sztalin vonakodott tárgyalásba bocsátkozni a londoni menekült lengyel kormánnyal. Hull kijelentette pénteken, hogy a lengyel kérdés tárgyában állandó érintkezésben áll Harriman nagykövettel. Moszkva azonban még nem fogadta el az USA ajánlatát. Ez az óvatos formájú kijelentés nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy Moszkva az amerikai ajánlatot visszautasította, az amerikai kormány azonban ügylaxzik, továbbra is azon a véleményen van, hogy az ajtó mindaddig nyitva áll a megbeszélések számára, amíg Moszkva nem adott hivatalos választ.

Berlinből jelentik: (MTI) A La Suisse bási közlése szerint német diplomáciai körökből az a hír érkezett, hogy Molotov hivatalosan közölte az USA moszkvai képviseletével a Szovjet Uniónak azt az elhatározását, hogy visszautasítja az amerikai közvetítést a lengyel-orosz kérdésben. Molotov, hír szerint kijelentette, hogy a szovjet kormánynak az az óhaja, hogy a jövőben együtt munkálkodjon a tényleges lengyel kormánnyal, azonban a jelenlegi londoni árnyékkormányt semmiképpen sem tekintheti s tekintélyes kormánynak. A szovjet diplomáciai vezetője ehhez még hozzáfűzte, hogy semmiképpen sem lehet beszélni a Szovjetunió és Lengyelország viszáljáról. Egy szerien arról van szó, hogy Moszkva vonakodik tárgyalásokba bocsátkozni a lengyel menekült kormánnyal. Ilyen körülmények között Molotov véleménye szerint az amerikai közvetítés teljesen felesleges.

Lengyel nemzeti bizottság szervezésén dolgozik Moszkva

Izstanbulból jelentik: (MTI) Moszkvából érkező jelentések szerint a szovjet kormány jelenleg „lengyel nemzeti felszabadítási bizottság” megszervezésén dolgozik. A bizottság, amely az algiri francia felszabadítási bizottság mintájára alakulna, magába olvasztaná a lengyel „hazafiak” egyesületét, amely Wanda Waszilevszka vezetése alatt áll és Moszkvában székel. Erre a bizottságra várna az a feladat, hogy kidolgozza a Szovjetunió által elképzelt Lengyelország alkotmányát. Moszkva jövőben már csak a megszervezés alatt

álló bizottságot ismerné el a lengyel nép törvényes képviselőnek.

Izstanbulból jelentik: (MTI) Míg Moszkvából jelentik, a szovjet sajtó igen nagyarányú hadjáratot folytat, amelynek az a célja, hogy a külvilágot meggyőzze arról, hogy balti kérdés egyáltalában nincsen, mert a balti államok mind szovjet köztársaságok és az URSS szerves részét alkotják. Ebből a célból a szovjet lapok naponként közölnek különböző szovjetbarát balti szemlélyiségektől nyilatkozatokat, amelyek mind ezt az álláspontot erősítik meg.

Partraszálló hídfoket alkottak az angolszászok Rómától délre a Tiberis és Nettuno között

Berlinből jelentik (MTI) Az Interinf jelentik: Tekintettel arra, hogy az angolszászok nem tudták megtörni a németek ellenállását a délolaszországi arconalon, a szombatra virradó éjszaka ismét a megkerülő partraszállás módszeréhez folyamodtak. A sötétség leple alatt sikerült nekik Nettuno és a Tiberis torkolata között, Rómától délre partraszálló hídfoket alakítaniok és Nettuno kikötőjét megszállniok. Ezeket a partokon és magában Nettunóban a

kora reggeli órák óta súlyos harcok folydtek ki.

Berlinből jelentik (MTI) Az Interinf jelentik: Stimson amerikai hadügyminiszter nemrég az amerikai véderő múlt évi december 23-ig szenvedett veszteségeit hivatalosan összesen 105 220 fában jelölte meg. Ebből a veszteségből 16 831 az elesettek, 33 916 a sebesültek, 24 067 az elhunytak és 25 415 a biztos tudomás szerint fogszába esettekbe jutott. Tekintettel a súlyos veszteségekre

amelyeket az amerikaiak Tuniszban, Sziciliában és Délolaszország csatátereit, valamint a csendes óceáni térségben a német és japán véderők szemben vívott harcokban elszenvedtek, önként kínálkozik az a benyomás, hogy Stimson

Gróf Cianoné Mussolini Eddát és három gyermekét Svájcban internálták

Bernből jelentik: (MTI) (B. T.) Hivatalosan jelentik, hogy vasárnap 1944. jan. 9-én 18 óra 30 perckor Ciano gróf felesége született Musolini Edda Svájcba érkezett. A férje elleni per tárgyalása a megelőző napon kezdődött meg. — Ciano felesége ideiglenesen internálták három gyermekével együtt, akik már december 12-én érkeztek Svájcba.

adatait legalább is erősen átfésülték.

Lisszabon, (MTI.): Az amerikai szenátus pénteken este egyhanguan elfogadta a 2.275.600.000 dolláros haditermelési törvényjavaslatot, — jelenti a brit hírszolgálat. Rooseveltnök nem reálisnak minősítette a törvényjavaslatot, mert az alig egyötödét hozza be a kincstár szükségletének.

A Pest írja: Pénteken a déli órákban nagy szövetséges bombázó és vadászrajok Északnyugatfranciaországban Bas de Calais vidékét támadták. A támadó rajok heves német elhárításba ütköztek. Londoni jelentés 8 bombázó és három más harci gép elvesztését ismeri be.

Lisszabonból jelentik (MTI.): Az angol hírszolgálat különjelentésben közli, hogy szombaton reggel a londoni körzetben légiiradó volt. A légvédelmi tüzéség heves ágyúzába kezdett.

Rendőri felügyelet mellett visszavonultságban kell élniök.

Lisszabonból jelentik (MTI.): Az angol hírszolgálat newyorki jelentése szerint Buenos Airesben közzétették, hogy a trinidadai brit hatóságok letartóztatták Osmar Alberto Helmuthot, Argentína konzulját, akit kémkedéssel vádolnak.

A kormányzó felhívására

17 millió pengő gyűlt össze a hadbavonultak és hősihalottak hozzátartozóinak felsegélyezésére

A MTI jelenti: A Kormányzó Úr ötö-méltóságának hitvése 1942 december havában azzal a kérelemmel fordult a magyar társadalomhoz, hogy hadbavonult honvédségünk és hősihalottaink hozzátartozóinak megsegítésére adakozzék. A társadalom megörlette a hozzáintézet kéré szavakat és a szegényemberek filléreiből, a tehetősebbek pengőiből eddig 17 millió pengő gyűlt össze. A segélyek szétosztására a honvédelmi minisztérium kapott megbízást. A tekinélyes összeg felhasználása az alábbiak szerint történt:

1. A hadbavonultak családjai támogatására 1942-43. telén kerekén 7 millió 680 ezer pengőt osztottak ki. A honvédelmi miniszter rendelete alapján a segélyreszorultak soronkivüli támogatása céljából az illetékes polgári hatóságok (községi előjáróságok, polgármeesterok), gondos környezetfenntartást végeztek, mielőtt a megsegítés tárgyában javaslatot tettek a kerületek szorint illetékes hadtest, honvédkerület parancsnokságának. Ezek utalták ki a segélyt, úgyhogy 96822 személy összesen 7 679 780 pengő segélyt kapott.

2. A gyászsegélyezés lebonyolításánál a Kormányzó Úr Ófőnöksége hívóvossnek az volt a magas óhaja, hogy

a szétosztott segélyösszegeken felül még rendelkezésre álló mintegy 9 millió pengőt kitévő összegből a jelen háboruban legnagyobb áldozatot hozó hadiözvegyeket jövő egzisztenciájuk biztosítása céljából esetleg nagyobb összeggel és hatékonyabban úgy támogatásák, hogy ilyen módon részükre kenyérkeresőik kiesése folytán újabb letálapot teremtsenek. Ezt a 9 millió pengőt az említett célra az országos hadigondozószövetség kapta meg.

3. Az adakozás még jelenleg is folyamatban van, úgyhogy a 17 millió pengőn felül a hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására budapesti kellezésű 18.000 számú csekkiművellettel jelenleg is folynak befizetések, melyek eredményeként újabb 373.242 pengő gyűlt össze. A Főméltóságú Asszony magas kívánása szerint ebből az összegből a hadtest (honvédkerületi) parancsnokságok az ország határain, kivül szolgálatoit teljesítő nanyvek itthonmaradt hozzátartozói részére ezen a télen folytatottak rendkivüli segélyeket indokolt esetekben. Erre vonatkozóan a honvédelmi miniszter rendelkezéseket adott ki a hadtestparancsnokságoknak.

A polgármester akciója a szegény lakosság textilneműekkel való ellátása tárgyában

Azoknak a panaszoknak alapján, amelyek a lakosság textilneműekkel való ellátása tárgyában a város polgármesteréhez érkeztek, dr. Soós István polgármester erőlyos akciót kezdeményezett, amelynek célja az, hogy a szegényebb lakosság és elsősorban a kistisztviselők és munkások a legzűlésebb textilneműekkel ellátsassék.

Ebből a célból előterjesztést tett a közellátási bizottsággal egyetértőleg a közellátási miniszterhez és javasolta legelőször a népruházati akciónak folytatását olyképpen, hogy a Nagyváradra érkező textilneműek, egy bizottság útján osztassanak szét, elsősorban a szegényebb lakosság részére, hogy ezáltal kiküszöböltsék minden visszaélést a azok jussának az árukhoz, akiknek arra szükségük van.

Ugy hírlik, hogy a miniszterium komolyan foglalkozik ezzel a problémával és rövidesen ilyen irányú utasítást fog kibocsátani.

Addig is, míg ez megtörténik, a polgármester érintkezésbe lépett a Hangya vezetőségével és pedig úgy a központi, mint a helyi vezetőkkel, akikkel közölte a felmerült panaszokat és kérte, hogy a Hangya tegye lehetővé, hogy a hatóság befolyjon ezen ügybe és a hatóság közbenjöttével adassék ki a beérkező árú. A Hangya készséggel tett eleget a polgármester felkérésének és a megbeszélés céljából jelentkeztek a polgármesternél.

A tegnapi napon értekezlet volt a polgármester elnökletével, amelyen részt vett dr. Laczka Sándor, a Kereskedelmi és Iparkamara ügyvezető titkára, dr. Kazó Károly tb. tanácsnok, az I. foku iparhatóság vezetője, a Hangya részéről

pedig Kozma Gyula budapesti központi igazgató, Buday István, a helyi kirendeltség vezetője és Király László központi tisztviselő.

Az értekezlet eredménye az volt, hogy a Hangya kijelentette, hogy vidéki lakosság részére csak hétfőn és pénteken bocsát rendelkezésre árut, a város lakossága részére pedig lehetővé teszi, hogy a beérkező áruk a tisztviselői kar és a munkásság részére bizonyos százalékban rendelkezésre álljanak. E célból a beérkező árukból minden egyes tisztviselő és munkásság kategóriája részére, létszámuknak megfelelő mennyiséget bocsát rendelkezésre, melyet maga az illető csoport fog megkapni és a csoport tagjait utalvánnyal ellátni, amely utalvány ellenében a Hangya üzletében az árut kiszolgálják maximális áron.

Lehetőleg egy tisztviselői és egy munkáscsoportot jelölnek ki minden egyes esetben, akik áruhoz fognak jutni.

Az értekezlet végén dr. Soós István polgármester köszönetét fejezte ki a Hangya képviselőinek lojális magatartásukért és azért, hogy önként felajánlva a hatósági ellenőrzést és beavatkozást, ezáltal mindent elkövetnek, hogy a felmerült panaszok kiküszöböltsék és a textil elosztás igazságos alappon történjék.

A polgármester külön is kiemelte a pelenka anyag szükségét és ebben az irányban kérte a Hangya támogatását.

A polgármester hasonlóan fog eljárni a többi textilkereskedőkkel szemben, akiket rövidesen értekezletre fog összehívni.

Ülést tartott a városi közellátási bizottság — 100 mázsa húskonzervet rendel a város

Pénteken, a hó 21-én a városi közellátási bizottság ülést tartott dr. Soós István polgármester elnökletével, amelyen foglalkoztak a közellátási kérdésekkel.

Ezen az ülésen első ízben jelent meg Kovács Nagy Pál m. kir. rendőrfőtanácsos, akit a polgármester szívélyesen üdvözölt és kérte, hogy a rendőrség részéről is jóindulatú segítséggel igyekezzenek a közellátási problémákat megoldani.

Az értekezleten az elnöklő polgármester bejelentette, hogy a textilneműek igazságos és arányos elosztása ügyében tárgyalást folytatott a Hangya vezetőségével, amely készséggel hozzájárult ahhoz, hogy a hatóság ellenőrzést gyakoroljon a szétosztásnál, hogy így a szegényebb néposztály és pedig a kistisztviselők, iparosok és munkások is hozzájuthassanak a textilneműekhez.

A polgármester felhívta Horváth Árpád min. biztost, a közellátási bizottság tagját, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara tekintélyével hasson oda, hogy az összes textilkereskedők a legkorrektebbül járjanak el a textilárak szétosztásánál és főleg a szegényebb néposztály érdekét vegyék figyelembe.

A bizottság foglalkozott azután a sertéshús és zsiradék elosztásával. A bizottság javaslatot tett arra, hogy 100 q. húskonzervet rendeljen a közellátási ügyosztály, hogy a tavaszi

hónapokban, midőn előreláthatólag a hűellátás tekintetében nehézségek lesznek, megfelelő hőmennyiség álljon rendelkezésre.

A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy a petroleum adógot 2 és fél literre emelték fel, amiáltal az érdekeltek petroleummal el vannak látva.

A bizottsági ülésen a polgármester bejelentette, hogy a szegényebb néposztálynak tűzifával való ellátása tekintetében a legszigorúbb intézkedéseket léptette életbe a tekintettel arra, hogy a fakereskedők ellen sok panasz van és pedig, hogy a rendelkezésükre álló 20 százalékos mennyiséget nem a közintézmények és üzemek részére használják fel, ebben az irányban is ellenőrzést újaj gyakorolni és kimutatást kér be ezen mennyiség felhasználásá-

Tilos a dohányzás a villamos perrenjén!

Nagyvárad, január 22. Nagyvárad város rendőrkapitányának vezetője szombaton reggel az alábbi közleményt adta ki a sajtó részére:

Értesítem Nagyvárad villamoson utazó közönségét, hogy a villamos kocsik belsejében, valamint a kocsik előterében, a perrenon a dohányzást tiltom.

A dohányzás elállításáról rövidesen rendőrhatalósági szabályrendelettel rendelkezem, amelynek alapján a dohányzási tilalom ellen vétőket kihágási úton fogom megbüntetni.

ról, amit csak előzetes felhatalmazás alapján lehet felhasználni.

Bejelentette, hogy mivel az egyes fakereskedők a szegény lakosság részére gyengébb árat adnak át, utasította a fakereskedőket, hogy a szegényebb lakosság részére kismennyiségű fát csak a legjobb minőségű fából kötelesek kiszolgáltatni.

Közölte, hogy a közjóléti szövetkezet üzletei igyekeznek a szegény lakosságot fával és szénrel ellátni.

Felkérte a közigazgatási bizottság tagjait, hogy a részükre kiadott igazolványok alapján személyesen jelenjenek meg a fakereskedőknél a fakiosztás ellenőrzése céljából és tapasztalatairól

Mozik műsora:

APOLLÓ: Kivirul az öreg szív.
BELVAROSI: Hegyek leánya, — vassárnapról: Erzsébet királyné.
CASINO: Két leányt szerettek.
KORONA: Bubus.

tegyenek hozzá jelentést.

A bizottság megnyugvással vette tudomásul a megtett intézkedéseket.

Azután a közellátási ügyosztály vezetője ismertette az új tej igazolványok ügyében kibocsátott rendelkezést, amelyet a közellátási bizottság egyhangulag tudomásul vett.

És most mi lesz?...

Az egyik legragyogóbb tollú fővárosi publicistánk szerkesztőségi dolgozószobájában, mindjárt az ajtóval szemben kis tábla függ a falon a következő szöveggel:

**NE KÉRDEZD MI UJSÁG,
UGY SEM MONDOM MEG!**

A felirat felette szellemes és elgondolkodtató. Gyanítom azonban, hogy van benne némi nagyképszerűség, de talán méginkább nagyobb dózis óvatosság is, ami érthető, hiszen országos viszonylatban is egyik legnevesebb újságíróról van szó. Hogy tudna mondani „valamit”, nem kétséges. A háttérter ismeri, már amennyire ma ismerni lehet, de mi bizonyosat mondhatna? Pedig ha valaha, hát éppen ezekben a napokban felette kíváncsi a beavatottságot mímelő és a laikus egyaránt, és főleg olyan dolgok után érdeklődik, amire választ talán senki sem adhatna, pedig ma mindenki biztosat akar tudni. Mi biztosat mondhatna például Churchill, Roosevelt, Hitler, Sztalin, Tozso, vagy bárki az igazán beavatottak közül? Hogy készülnék valamire? Ez biztos!

De mire? A jelek azt mutatják, hogy az emberiség kezd belefáradni ebbe a borzalmas pusztításba, ami szörnyű nyomással üli meg az agyat és a lelket. Kiutat keresnek. Szeretnék, ha egyszer már vége lenne, ha a hadijelentések helyét átvennék kellemesebb híradások, arról, hogy az ember mégis csak jó, ha időnként el is veszíti az eszét és jobbak énjét háttérbeszorítja a tudatalatti rosszabb, amit kiirtana magából, ha végzetes, titokzatos erők nem lennének egyszer. Szóval a békevágy kitörölhetetlenül él az emberekben. De a sóvárgás az igazi békének szól, Korunk történelmének egészen bizonyos, az lesz a legragyogóbb, évszázadokra határt biztosító alakja, aki ehhez a békéhez kézenfogva elvezeti az emberiséget.

De mi lesz addig? Új fegyverek erős ítemben készülnek. Ezeket a fegyvereket már döntő eszközöknek szánják a szembenálló felek. A világcirkusz porondján pokoli események kavarnak.

Tegnapelőtt az apóe és vő megdöbbenő drámája előtt hökkent meg a világ, de alig volt percnyi megállás, a száguldó események sodrában már jött a hír, percek alatt városok tüntek el a föld színéről, amikor az emberek harcába beleszóltak a titokzatos erők, aztán egy békehír lepté meg a világ hírekre szomjazó közvéleményét, hogy a cáfolatok pergőtüzében pillanatok alatt szétlőjék a szenzációs luftballont. Az események tovább kavarnak. Papen különös megbízatásáról szóló híradás derűtséget kelt a legilletékesebb körökben, már újabb szenzációit szimatol a világ, mert szenzációk nélkül mit is ér az élet s ma ismertetünk egy amerikai híradást, amely szerint a békehírt Berlin „cempészte be” a moszkvai hivatalos lapba, akkor, amikor a főhadiszállás összefoglaló jelentése 40.000 orosz halottról számol be csupán egy arcvonalzakaszon. Ki tud itt biztosat, ki tud itt eligazodni, ki sejtji, ki érzi a holnapot s ki hall egy túlvilági, szférikus hangot, amikor egymás szavát is elnyomja a bombarobbanás és ágyúdörgés.

És most mi lesz? A kérdőjel egy árnyalattal sem lesz halványabb. A kifürkészhetetlen sorost érezzük magunk körül s válassz még sincs. Talán majd holnap. Vagy holnapután. Hiába nézünk a felhőkön túlra, — hol mindig kék az ég — és ahol az északi fény tündöklöl, válassz nincs. Még...

De nemskóra egészen bizonyos, lesz. És hogy ez a válassz milyen lesz, tőlünk függ. Dolgoznunk kell érte és mégis csak hiúni kell — az Emberben, egy kicsit önmagunkban...

Iván László.

Összeverte a velencei állomás éjjeliőrt egy cigánylegény

(Nagyvárad.) Master György MÁV éjjeli őr tegnap este a velencei pályaudvaron teljesített szolgálatot, miközben arra lett figyelmes, hogy egy ismeretlen ember a síneken át, tiltott helyen akar keresztül menni. Az éjjeli őr a terület elhagyására szólította fel az ismeretlent, aki nagy hangon válaszolt:

— Nekem nem parancsol! Sokkal nagyobb ur vagyok, mint maga!

A nagy úrról kiderült, hogy Kabódi Ferenc 21 éves cigánnyal azonos. Mester, Kabódit a felszólítás után megfogta és visszafordította, mire a cigány bikaesököt vett elő és az éjjeli őrt súlyosan összeverte.

A verekedő cigányt előállították a rendőrségen és hatósági közeg elleni testisértés vétsége miatt megindult ellene az eljárás.

40.000 halottat, 1203 páncélost és 349 löveget veszített a Szovjet a vitebszki nagy elhárító csatában

Összefüggő a német arcvonal Leningrád és Oranienbaum között

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kerestől északra szétverték a szovjet páncélosokkal támogatott támadásait. Egy tengeralattjáró naszád a Fekete-tengeren elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. Csapatunk Saskov vidékén szívós harcban több ellenséges támadást vertek vissza. 128 szovjet páncélos elpusztítottunk és ellentámadással néhány helységet megszüntítettünk az ellenségtől. Rjcsicától nyugatra tegnap is megbiúsították a szovjet megismételt támadásai. Az áttekinthetetlen hóterepen felmorzsolttunk egy áttört ellenséges harcsoportot. A Reinhardt vezérezredes főparancsnoksága alatt álló csapatunk a múlt év december 13-ára óta a Vitebszk szakaszán tartó nagy elhárító csatában kemény harcokban megbiúsították a szovjetnek több mint 50 lövészhadosztállal és sok páncélos kötelékkel

megkísérelt törekvését, hogy arcvonalunkban hadműveleti áttörést érjen el. Eközben az ellenségnek a leg súlyosabb veszteségeket okoztuk. — A szovjet ezen az arcvonalzakaszon január 18-ig több mint 40.000 halottat veszített. Sebesültjeinek száma ennek többszöröse. Elpusztítottunk, illetve zsákmányoltunk 1203 ellenséges páncélost és 349 löveget. Neveljtől északra a szovjet egész napon át folytatta támadásait. Csapatunk megtartották állásaikat és sok ellenséges páncélost szétlőttek. Az Ilmen-tótól északra és Leningrádtól délnyugatra az ellenségnek a kiegyenesített arcvonalzakaszon levő új állásaink ellen intézett több támadása eredménytelen maradt.

A délolaszországi arcvonalon a túlerőben lévő erőkkel Castelforttól délnyugatra támadó ellenség kemény harcok után egy helyen betörést ért el. Tervszerűen intézett ellentáma-

dással visszavertük őket kiinduló állásaikba. Egy másik betörési helyen Miltunótól északra még folvik a harc. Brit bombázók tegnap este ismét terrortámadást intéztek Berlin területe ellen, azonban az elhárítás következtében nem tudtak összpontosított hatást elérni. Emberéletben és lakóépületekben károk keletkeztek, főleg a munkásnegyedekben. Bár az elhárítási körülmények nehezek voltak, az eddig beérkezett jelentések szerint 38 brit bombázót lelőttünk. Néhány ellenséges repülőgépet bombákat dobott Nyugatnémetországra. A megszállott nyugati területek felett és norvég partok előtt az ellenség még 11 repülőgépet veszített. Ezek közül hatot a haditengerészet fedélzeti légvédelme lőtt le.

Német meszhordó ütegek az elmúlt éjjel ismét tüzeltek az angol Csatornaparton lévő célekre. Délben tüzeiket figyeltünk meg.

Gyors döntést akarnak a szövetségesek Távolkeleten

Minden japán katona legalább 10 ellenséges katonát semmisít meg

Tokió. (MTI) A Német TI jelenti: Tozso miniszterelnök a japán országgyűlés előtt mondott beszédében bevezetésül kifejtette egyebek közt hogy a japán frontkatonák az ellenségnek olyan tetemes veszteségeket okoztak, hogy azokról az Egyesült Államok és Anglia vezetői népeiket tudatosan nem tájékoztatják. A japán haderő minden tagja eltökélte, hogy legalább 10 ellenséges katonát semmisít meg. Japán minden tekintetben fokozta háborús erőfeszítéseit és leszállította a katonai szolgálatait a légierő harcierejét. Egy év leforgása alatt a fegyvergyártást több, mint kétszeresére emelték. Az angolok és az amerikaiak ugyan arról beszélnek, hogy a háború még hosszú ideig tart, valójában azonban a háború minél gyorsabb befejezését óhajtják, részint utánpótlási vonalaik hosszúságára, részint az országaikban uralkodó nyugtalanságra való tekintettel. Japánnak időközben lehetősége nyílik hadvezetési helyzetét tovább erősíteni és a megszerzett nyersanyagforrásokat kihasználni, úgyhogy harciereje felülmúlja az ellenség erőit. Ezért az ellenség kénytelen megkísérelni, hogy gyors döntést idézzon elő. Mihelyt mindkét részen beáll a kimerültség, az a fél fogveszteni, amelynek a győzelembe vetett bíte megrendült és amelynek áldozatkészsége alábbhagy. A japán 100 millió nemzet ezermillió ereje biztosítja az igazság győzelmét.

Tozso azután részvétét nyilvánította ama nagy keletázsiai területek lakosságának sorsa iránt, amely az angol-amerikaiak könnyörtelen bombázásának áldozatul esett. Japán nem sokára megtorlással fog élni az ártat-

lan asszonyok és gyermekek megöléséért.

Bose vezetésével állandóan előrehaladnak az India felszabadítására irányuló előkészületek és nem nagyon sok idő múlva India felett leng az ideiglenes indiai nemzeti kormány lobogója. A japán nép teljes rokonszenvét érez India iránt, amelynek felszabadítása a század legnagyobb vállalkozása lesz.

Németország harcierejével foglalkozva Tozso kijelentette végül, hogy méltányolni tudja azokat a nehézségeket, amelyek Németországnak át kellett élnie. Ezek leküzdése után

azonban a németek erkölcsi ereje még fokozódik. Az Egyesült Államokat és Angliát közösen fogják nyugaton és keleten legyőzni.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Domei Iroda jelenti Rangoonból, hogy a burmai japán légierő egy vadász köteléke január hó 18-án az India és Kína közötti légiforgalmi vonalon 7 ellenséges repülőgépet lőtt le. Január 20-án ugyanez a légi kötelék megtámadta a portyázó ellenséges gépeket, melyekből 15-öt lőtt le. A légi harcokban egy japán gép vezetője önként rávetette magát az ellenséges célra.

Légiriadó London környékén

Amszterdamból jelentik: (MTI) Mint a brit híriroda jelenti: Pénteken este London környékén légiriadó volt.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit légügyi miniszterium beismerte, hogy a péntekre virradó éjszaka Németország ellen intézett támadások során 35 brit repülőgépet veszett el.

Berlinből jelentik: (MTI) A francia polgári lakosság veszteségei a brit-északamerikai bombázások következtében az utóbbi napokban — mint a

Német TI értesül — Normandiában, Nord és Padapallais hegységben kisebb és nagyobb községek ellen intézett támadások során tovább növekedtek. A légitámadások áldozatainak száma 1941. október 1-től ez év január 10-ig összesen 15.000 halott volt, de ez a szám azóta már növekedett. A légitámadások alkalmával több mint 30 ezer francia megsebesült. A házakban okozott rombolások következtében kerek számban egymillió francia férfi, nő és gyermek vált hajléktalanná.

Angol-amerikai lépés várható Moszkvában a lengyel ügyben

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Londoni jelentés szerint Churchill esütörtökön Eden külügyminiszter jelenlétében megbeszélést folytatott a lengyel miniszterelnökkel, külügyminiszterrel és a londoni lengyel nagykövettel. A megbeszélésen a lengyelek részletesen kifejtették álláspontjukat a Szovjettel támadt bonyodalom körül. A Daily Telegraph szerint Churchill valószínűleg rövidesen üzenetet intéz Sztalinhoz és angol-amerikai lépés várható Moszkvában, ha a lengyel menekültek használható formulát fogadnak el.

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit híriroda jelenti Washingtonból. Hull külügyminiszter pénteken este kijelentette, hogy az Egyesült Államok szoros érintkezésben van a moszkvai amerikai nagykövettel a lengyel helyzet ügyében. A szovjet kormány azonban Amerikának a közvetítésére vonatkozó barátságos ajánlatát még nem fogadta el.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Roosevelt titkára kijelentette, hogy nincs tudomása arról, hogy az elnök közvetlen összeköttetésbe lépett Sztalinnal az orosz-lengyel viszály elsimítása érdekében.

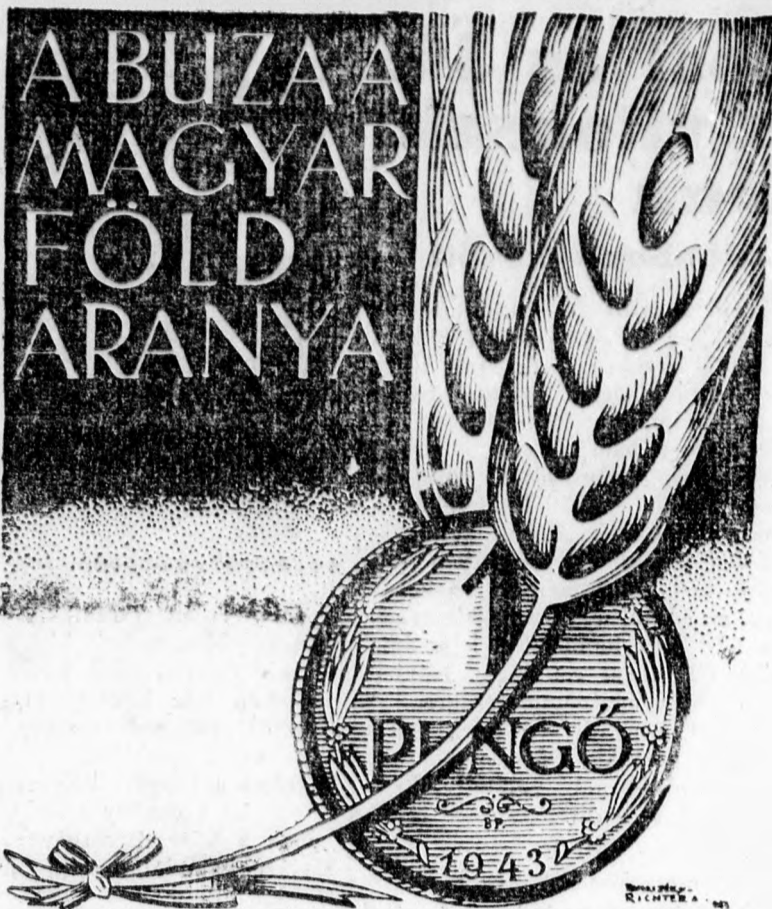
Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: Az Afton Tidningen jelentése szerint a moszkvai rádió a péntekre virradó éjszaka közölte, hogy az Egyesült Államokban lengyel nemzeti bizottságot alakítottak, amely azt követeli, hogy a lengyel nép szőltsa fel a lengyel emigráns kormányt Londonban, hogy támogassa a Szovjetet. A bizottság elnöke kijelentette, hogy csak a Szovjettel való együttműködés biztosíthatja a demokráta Lengyelország visszaállítását.

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat moszkvai különtudósítója jelenti, a Szovjet nézete szerint Angliának és az Egyesült Államoknak, ha résztvenni óhajtának a lengyel kérdés rendezésében, jobban kellene megérteniük, hogy kiknek kell képviselniük a lengyel népet. Az angol különtudósító jelentése szerint az amerikai nagykövetnek ezt részletesen meg is mondták. A szovjet kormány ugyan jó kapcsolatokat óhajt Lengyelországgal, nem akar azonban kapcsolatba lépni olyan emberekkel, akik politikai multjuknál fogva a Szovjetunió ellenségeinek tekinthetők.

Ismét előtérbe került Dewey személye az amerikai elnökséggel kapcsolatban

Genéből jelentik: (MTI) Az Interfax jelenti: Az Egyesült Államokban elterjedt az a meggyőződés, hogy Dewey kormányzó Roosevelt ellen választási harcban Willkievel szemben esetleg megszerzi a republikánus párt jelöltségét, miután az érdeklődés Dewey iránt napról-napra nagyobb. A Daily Mail közli a 41 éves és michigani származású Dewey életrajzát, aki gyermekkorában útszágrással szerelte meg kenyerét, 23 éves korában már egyetemi hallgató volt, majd később európai tanulmányútról visszatérve, ügyvéd lett. E hivatalában 29 éves korában már nagy jövedelemre és hírnévre tett szert. 1943-ban nagy többséggel győzte le Benetlet a demokráta párt newyorki kormányzóját is, így 1943

Minden postahivatalban egyezhet előzetesen.

HELYEZZE PÉNZÉT BUZAKÖTVÉNYBE

Január 1-e óta az egyesült államok legfontosabb államának feje, Dewey külpolitikai tekintetben régebben az elszigetelés pártiak közé számított.

Amerikai vélemény szerint a Pravda-cikket németek csempészték az orosz hivatalos lapba

Berlinből jelentik: (MTI) Berlini politikai körökben a Newyork Timesnek azt az állítását, hogy a Pravda ismert jelentését német részről csempészték a szovjetorosz lapba, bizonyos derűséggel, olyan megtiszteltetésnek tekintik, amelyben, mint e körökben

legutóbb azonban a republikánus párt egyik értekezletén a brit birodalommal való állandó katonai szövetség mellett szállt síkra.

mondják, erről az oldalról nem tettek eleget.

Genéből jelentik: (MTI) Stockholmi jelentés szerint a Nye Dagliht Allehande londoni tájékoztatás alapján azt írja, hogy a Pravdának egyáltalában nincs tudósítója Kairóban. Azt is megállapítják, hogy ilyen tartalmu

távirat nem ment át a sajtóellenőrzésen, amely azonos volna a Pravda hírbéli jelentésével.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az Interinl jelent: Lisszaboni személyiségek véleménye szerint, akik állandó összeköttetésben vannak Észak-Afrikával, Churchill és De Gaulle marakési megbeszélései mindenekelőtt azt a célt szolgálták, hogy a francia szakadár bizottságot kivonják a szovjet nagykövet befolyása alól és az angol benyomást erősítsék, Churchill marakési tartózkodása alatt növekvő aggodalommal állapította meg, hogy Észak-Afrika teljesen Moszkva befolyása alá került, úgy hogy az angolszászoknak minden arra irányuló reménye, hogy maguknak Észak-Afrikában tartós hatalmi helyzetet biztosítsanak, meghiusultnak tekinthető. Az észak-afrikai politikai fejleményeket nagyon komolyan tartják és belátható idén

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

belül északafrika teljes bolsevizálására számítanak. Casablancában a szovjet nagykövet látogatása után most szovjet konzulátust állítanak fel. A benszülött lakosság növekvő nyomora, amelyet azután az élelmiszerhiány fokoz, előmozdítja az események szélsőséges irányba való terelődését. A benszülöttek tüntetése, akik újabb kalapáccsal és sarlóval vonulnak fel, gyakoriak. Lisszabonban úgy vélik, hogy az amerikaiak és angolok jelenleg ninosenek abban a helyzetben, hogy megállítsák az ilyen irányú fejlődést.

Hogy juthat a gazda a háború után legkönnyebben forgótökéhez?

Ma még senki sem tudja, hogy milyen messze vagyunk a most dúló háború végétől, ám az bizonyos, hogy már nem túlhoszu idő választja el a világot a békétől. S ha egyszer a béke fehér galambja megjelenik a láthatáron, az eljövendő új viszonyok alapos próbára teszik majd a gazdasági élet szinte teljes egészében a háborúhoz alkalmazkodók, viszont a háborús gazdálkodás és a békegazdálkodás között egy bizonyos időt — s talán nem is nagyon rövid időt — igénybe vesz majd az úgynevezett átmenet-gazdálkodás. Erre az átmeneti időre jól teszi mindenki: üzem, vállalat, háztartás, sőt minden előrelátó magánember, ha igyekszik tőkét gyűjteni, tartalékolni. Ez érthető, hiszen a háború végén sok mindent meg kell majd újtanunk, olyan dolgokat, amelyek ma alig, vagy egyáltalán nem pótolhatók. Célszerű tehát ma olyan értékekbe menteni azokat a pénzeket, amelyekkel most bizonyos holmikat nem tudunk vásárolni, —

amelyek annakidején majd megint vásárlóképes tőkéül szolgálhatnak. Ahhoz, hogy a mai tőke ne váljék holt tőkévé: a legrövidebb és leg-egyenesebb út, ha buzakötvényt vásárolunk, mert az állandóan kamatozik és a névértéken alulra soha nem esik. S hogy ez így lesz, azt maga az állam garantálja.

Érdekes, de nem véletlen, hogy a falusi magyarok értették meg legjobban a buzakötvény nagy hasznát és jelentőségét. Arra a kérdésre, hogy a gazdák miért vásárolják oly szívesen a buzakötvényt, hiszen buzájuk mindig volt, van is, lesz is, azt válaszolják, hogy buzakötvénybe olyan buzát raktározunk el, amelynek métermázsánkénti ára 40 pengőn alulra nem szállhat le, tehát legalább olyan értékű marad, mint amilyen értékben vásárolták. És így biztosítják magukat, hogy a háború végén a gazdaság továbbviteléhez és modernizálásához szükséges forgótökéket rendelkezésükre állnak majd.

JULIS

Irtá: Papp Imréné

Két legény is legyeskedett Balogh Julis körül. Az egyik a nagy természetű Szalkai Márton, a másik a legmodosabb gazda fia, Csete Jani.

Balogh Julis szíve Szalkai Márton felé hajlott, pedig eleget intette az anyja: ne állj szóba vele, italos, garázda legény az, még börtönt is ült most négy éve, mert bál után megbicskázta a tanító úr vendégét, valami városi urat. Akkor is rézveg volt, azért kapott csak egy évet.

Szép vasárnapi alkonyat volt, a langyos szél szénaitlatot hozott a mezőkről és a kábitó jószág hullámai elborították a falat, átszivódtak a házak falain s az emberek ereiben megpezdítették a vért. A felhők ünnepi lassúsággal úsztak, az ég alja elpirult mert az este, — ez a titokzatos asszony — vasárnapi parádében közeledett. Rejtélyes arcát még lilafátylak takarták és mélykék ruhája ezüst sugarakkal volt átszőve. A hold játékosan rákönyökölt egy felhőre és teli szájjal nevetett.

A fiatalok táncba léptek.

Balogh Julis a nagy szobában ült

ködött a anyja, szokása szerint, körülötte settenkedett. Tett-vett a szobában, közben szüntelen beszélt. Nézd csak Julis, a falu legeleő asszonya tennél, féderes kocsin járnál, ha hozzámennél Csete Janihoz. Aztán tudod-e, hány marhájuk van Csete Janiékna? — És miye van Szalkai Marcinak, mondjad? A nagy hangja, meg az italos kedve, meg a táncos lába. Meg az a két szemé — gondolta Julis — és ahogy a Marci parázoló két fekete szemére gondolt, megszedült bele.

Szólt a muzsika és járták a táncot. A legények kurjantottak és jól odaverették a csizmájukat, a lányokról csorgott a víz.

Szalkai Marci még egyet sem táncolt. Csak ivott. A szemében fekete lángok villództak s azok mind Balogh Julis után nyultak. Egyszer csak felállt Szalkai Márton, bement a táncolók közé és az első nélkül elrántotta Balogh Julist a táncosok felkarjával átkapta a vékony derekát, a másik kezével meg megszorította a lány zsebkendőjét, terítőként s fejét megcsapta felkapva táncolni kez-

dett. Mintha a muzsika a testében élt volna, úgy áradt minden porcikájából a ritmus. Balogh Julis fejében összekeveredett minden: elfelejtette az anyjának tett erős ígéretet, testében valami elemnyesztő gyönyörűséget és szívet ezorító boldogságot érzett. Felfelé nézett, — csak a legény előreszeggett erős állát látta, — szemét lehunyta s átadta magát a tánc vad ütemének. Táncoztak fulladással, mikor a lány hirtelen elszédült, feje lekonyult és hozzáért Szalkai Marci boltozatos melléhez és ott is maradt.

Ekkor dőlt el Balogh Julis sorsa.

Hozzáment Szalkai Mártonhoz. Nem volt az vidám esküvő, mert a lány anyja úgy sírt, mintha nem lakodalom, de temetés lett volna. Édesapja is csak bólogatott és nem is igen szólt Marcihoz. A templomban pedig Csete Jani olyan fehér képpel állt a menyasszonnyal szemben mintha a saját maga kísérette lenne.

A menyasszony mindebből semmit sem látott. Szalkai Márton örvénylő fekete szemének pillantása megvakította, megsüketítette.

Alig voltak kéthetes házasok, mikor Szalkai Márton conat a koresmába. Az asszony meg otthon várta a vasorával.

Ott ült a konyhában a surolt asztal mellett, az asztalon két virágos tányér, két szép új kanál, a leves meg megfagyva a tűzhelyen. Keze, lába eihidegedett, de nem mozdult az asztal mellől. Elhőbisekolt. A lámpában felszaladt a láng, az üveg bekormozódott és a konyha tele lett keserű füsttel. Az éjszaka ráfeküdt a házra, a novemberi szél besóhajtott az ajtó és ablak repedéseiben. Valahol egy odvas fa puha rejtekében éjjeli madár sírt, aztán az is elhallgatott s csak a kutya vakancott egyet-egyet álmában. Csend volt, a magányos lelkek vigasztalan csendje.

A kapu csapódott, az asszony felriadt. Bevágódott a konyhaajtó, s mint akít a fekete éjszaka is kidobott, olyan csapzottan állt Szalkai Márton a felesége előtt.

— Hát te mért nem alszol? — mordult fel az ember.

Az asszony halottféhéren nézett szembe az urával.

— Falu csúfjává tesz, két bál után már egyedül hagy éccaka. — szólt rekedten.

Az ember szemé egyet villant, fejét leengedte és bal keze hirtelen előre ten-dült. Nagyon csattant a dörög kéz Balogh Julis gyenge száján s mindjárt om-

Kis nemzetek létjogáról és a magyarság sorsáról adott tájékoztatót Tripsó Sándor

a nemzetvédelmi minisztérium nagyváradai megbízottja

Nagyvárad, január 21. Nagyvárad városi nemzeti irányú társadalmi egyesületeinek nemzeti összekötői péntek délután 6 órai kezdettel a városháza közgyűlési termében értekezletet tartottak, amelyen Tripsó Sándor, a nemzetvédelmi propaganda minisztérium helyi megbízottja nagyszabású és mélyhatású előadást tartott.

Előadásában három problémát fejtegetett: A világnézetek élethalálharcának kérdését a bolsevizmus gyakorlati jelentkezésében, azután a kis nemzetek létjogának ügyét s végül a magyarság sorsának és kötelességeinek problémáját a nemzet jövőjének kialakításánál.

A világnézetek harca

— Ki ne vágyóznék arra a mesebeli boldogságra — mondotta többek között —, egy olyan mesebeli államborrendezésre, amelyben a közösség minden tagja panaszok nélkül, megelégedést érez? Hiszen mindenféle államrendszer és államhatalom tulajdonképpen erre törekszik, s többékevésbé ebben jut kifejezésre az állambiztonság vétele. Az emberi jogok egyenlősítése, a létfenntartás követelményeinek s a kulturális fejlődés lehetőségeinek a közösség minden tagjára való kiterjesztése az egyesek megelégedettségének is szükségszerű feltétele. De az élet tapasztalatai azt mutatják, hogy a különböző kérések nemcsak nem váltják be az ígéretekkel felfokozott reményeket, hanem keserű csalódásokat okoznak és elriasztó képeket tárnak fel.

Ezután a szovjet-rendszer kirívó viselkedését ismertette, majd így folytatta: — Kérdezem: Ha megfosztanak bennünket az Isten, az ember, a család, a véreink szeretetétől, hogy lelkiéletünk egész tartalmát kiürítve azt a közösségi követelmények száraz parancsaival töltjük meg, — akkor miért élünk? Pe-

dig élünk kell, mert teremtetünk. A közösségekben való feloldódás lehet világnézet, emberi hívás, de csak mindenható erőttől vezetve és csak akkor, ha annak mozgató ereje a szeretet.

— A Szovjetország-szerződés 4. pontjában Sztalin kötelezettséget vállalt a vele szerződő kisnemzetek belső rendszerének, függetlenségének és integritásának a garantálására. A szembenálló oldalról ezt szokták felhozni a kisnemzetek aggodalmaival szemben. A szerződésileg vállalt szovjet-kötelezettség azonban nem alkalmas a kisnemzeteket fenyegető komoly veszedelemre felletti aggodalom eloszlatására. Mert Szovjet-Oroszország a balti népekre nézve is ugyanilyen egyezményt írt alá. S ismeretes, hogy mi lett az ezteket, lettek litvánok sorsa. Az ígért és a valóság között tehát óriási különbség van az új világ szokatlan irányelvei szerint. S miután az angolszász szövetségesek Délkelet-Európát szovjet érdekkörbe utalták, akkor sem hihetnénk az ünnepélyes ígéretek teljesítésében, ha Sztalin már most kifejezetten bejelentené integritásunk és függetlenségünk totális garanciáját. Oroszország a Balkán nélkül nem élhet imperialista törekvé-

sekkel s csak Délkelet-Európa szívén át építheti ki a Földközi tengerhez vezető útját. Moszkva ettől a követelésétől sohasem fog elállni. S ha ott lesz a győzők között s ha vitathatatlan sulya megmarad, évszázados igényét azzal fogja alátámasztani, hogy a háborús eredmény a szovjet milliók áldozatának köszönhető s ha igen, a szövetségesek nem térhetnek ki ezeknek az igényeknek a realizálása elől.

— A kisnemzetek értéke, — folytatta fejtegetéseit Tripsó Sándor. — faji kiválóságainak megnyilatkozásaiban jut kifejezésre. A különleges képességek egymásra hatásából, nemes versengéséből termelődnek ki a kulturális fejlődési tárgy elemei. Az egymástól eltérő, eleven öserőt sugárzó nemzeti sajátosságok a nyelv, a népszokások, s a népviseletek színes, változatos csodáteleiben mutatkozó jellegzetes adottságok s ezek szabad érvényesülési vágya és lehetőség — jótékony előmozdítója, élesztője, alkotó ereje, a feltétele a folytonos fejlődésnek. A kisnemzetek, a kormányelnök szavai szerint existenciális és nem hatalmi politikát folytatnak.

A magyar sors és a magyar kötelességek

Beszéde további részében a belső front szilárdan való megőrzésének szükségességéről beszélt az előadó. A viszonylagos nyugalom és a méltóságteljes magatartás állapotából bizonyos telkiismeretlen, önző és mérész törekvések ki akarják zökkenteni a nemzetet. A népeknek a háború utáni eorsára vonatkozó állítólagos megállapodásokról szóló közlések azt a célt szolgálják, hogy elhitessek az emberekkel: a szövetségesek már megnyerték a háborút s így a további erőfeszítés, kitartás, kül-

ső és belső ellenállás hiábavaló. A kitartás lazítását célozza a háború utáni tervek olyan színezetű beállításai, mint ha a szövetséges hatalmak a legteljesebb demokratikus szellemben, az emberi jogok, a nemzetek függetlenségének biztosításával új, szebb világot akarnának megvalósítani, — csak némuljon el a fegyverek zaja. — Erre a hű ábrándra és ravasz beállításra azonban rácsófol többek között az a moszkvai jelentés, amely szerint a tengelyhatalmaknak és szövetségeseiknek Oroszország-

A PANNONIÁBAN

Reggel:
kittinő kávé, tea.
Délután:
elsőrangu zóna, sörözés.
Délben:
izletes ebéd, menürendszer és ala carte.
Délután:
zamatos fekete és oszonnakávé.
Este:
pompás vacsorák.
HAMZA JÓZSEF
és zenekara muzsikál
Eljegyzési, esküvői és társas étkezések készítését vállalja.
Dobrás János
ügyvezetőigazgató,
v. kir. udvari szakács főz

ban végzendő szakmai munkával kell majd jóvátételt nyújtaniok.

A továbbiakban bizonyítékokat sorakoztatott fel Tripsó Sándor arra, hogy az angolszászok szövetséges győzelem esetén nem fognak szembeszállni a szovjet igényekkel. Ellenkezésképp, elősegítik majd bekebelezésekre, befolyás-ki-terjesztésre és kényszermunka-végzetésre irányuló követelések teljesítését s ezek megvalósítását a tetszetős ígéretek elhívásával és elhittetésével mi magunk is elősegíthetjük. Ezért van elengedhetetlen szükség a társadalom minden rétegének összefogására. Ezért szükséges az otthon, a belső arcvonal fegyelme.

— Az ellenséges propaganda, — folytatta, — különösen a következő kérdések célzatos beállításával igyekszik a belső egységre zavarólag hatni: 1. Miért léptünk be ebbe a háborúba? 2. Ha már benne vagyunk, miért állunk a németek oldalán? 3. Ha már ott állunk, előbbvaló a magyar sorsuk a parancsa, mint a becsület követelménye, kösünk tehát különbéket... Ezzel szemben: 1.

leni kezdett a vér belőle.

A két ember szemben állt egymással a keserű, füstös levegőben és valami megkeményedett bennük.

Másnap vasárnap volt, de Szalkai Márton nem mehett a templomba. Szája megkékült, arca feldagadt. Az embere reggel hőszen nézte az eltorzult arcot, de nem szólt, az asszony is hallgatott. Valami hideg fal cserkedett közéjük.

Most már minden héten elment a koresmába Szalkai Márton. Eppen olyan nagy mulatozásokat csapott, mint legény korában. Az egész falu tudta. Felesége lezveggett fejjel járt és nem igen szólt senkihez. Az anyjának sem panaszkodott. Csak dolgozott konokul, megállás nélkül, a szíve meg szép lassan üres lett. Mikor meggyógyult a szája, — egy jó hónap múlva — és elment a templomba. Csete Janival került szembe. Ránézett és felsajgott benne a fájdalom: most első asszony lehetnék, megbecsült és nem egy koresmáshoz ember felesége. Csete Jani két szemé pedig befurakodott az asszony arcába, csak nézte, nézte azt a száját, amelyet ő nem oskolhat meg soha, más pedig az öklét csapja rája. Ugy süttött a szerelem. Csete Jani szeméből, hogy Szalkainé mélyen ráhajolt az énekes-

könyvre és nem is nézett fel többet onnan.

Az idő meg múltott. Szalkai Márton csak járta a koresmát. Az asszony szép szóval kérte, szokták le róla, az ember meg is ígérte, hanem ha jött a szombat este, mint akit valami ígérzet kényeztett, csak elment s részeg kurjantása hajnali kakasszóig verte a koresma füstös falát. Az asszony többet nem kérte. Éjszakákat nem aludt, míg megérlelődött benne az elhatározás, hogy elhagyja az urát. Hazamegy az anyjához, szegény lesz, de nagyobb szegény így élni. — Vasárnap meg is mondom anyámnak, — gondolta.

Csütörtöki nap felhívták az urát a község házára. Nagyon káromkodott Szalkai Márton, mert a szénát akarta hazahozni. Felment a község házára s onnan egycenese a koresmába. Behívót kapott, másoktól tudta meg a felesége.

Egész nap és egész éjjel mulatott Szalkai Márton, péntek hajnalban aztán horkolt reggeliz. Az asszony kenyeret süttött, tyúkot vágott. — behívták, hát legyen minden elkészítve. Felkelt az ember, sárga volt a képe a sok ivástól, de a szeméből valami lágyaság sugárzott az asszony felé.

— Behívtak, elmegyek Julis, — mondotta, — Vigyázz mindenre, házra, jószágra.

Az asszony szólni akart, hogy ő is el akar menni, de úgy, hogy vissza sem jön többet. De hogy hagyja most itt a házat, jószágot, kire? Nem lehet. Cudarság volna most elmenni. Majd ha hazajön.

Elbúcsúztak. Az ember lehajolt, hogy megcsókolja, de az asszony elkapta a fejét a borgőzös lehelet elől.

— Isten áldjon Julis, — szólt az ember a kapuból, a hangja meleg volt és a szeme kőrő.

— Isten áldja, — szólt az asszony keményen a konyhaajtóból, mert még a kapuig sem kísérté az urát.

Egy hét múlva levelet hozott a posta, az uratól jött.

„Kedves feleségem Julis, mink megszire megyünk, — írta Szalkai Márton s aztán részletes utasításokat írt, hogy s mint tegyen az asszony.

Szalkainé figyelmesen olvasta az ura levelét s nem rezdült a szívében semmi. Eltelt egy hónap, eltelt kettő és hír nem jött Szalkairól. Az asszony birkózott a gazdasággal, dolgozott szakadásig.

Minden vasárnap ott ült a templomban, szemben vele Csete Jani. Egyszer

csak a templom előtt melléje szegődött a legény.

— Nem feledtelek el, Julis, nekem csak az maradtál, aki voltál, hiába vagy a más párja, — szólt. — Nem vagy te holdog asszony, nem becsülnek meg téged, — fűzte a szót tovább a legény.

Milyen lágy a beszéde, — gondolta az asszony, — és az ura kemény hangja vágott hirtelen az emlékezetébe.

A vasárnapi csendben pihenő házak között mentek, lépteik üteme összehangolódott s az asszony valahogy úgy érezte, hogy vonzódik ehhez az emberhez.

— Hagyd el az uradat, Julis, elveszlek, jó életed lesz mellettem, én nem koresmázok, nem garázdálkodok, úgy tudod, Julis? — simogatott a legény hangja.

— Tudom, — szólt az asszony s úgy érezte, jó lenne megtenni, jó lenne érezni azt hogy szereti valaki. Akkor érdemes volna élni, megállás nélkül dolgozni, mert meleg szóval meghálálnák.

— Tudod hogy nincs itthon az uram katona, fronton van, most nem hagyhatom, de te hazajön, elmegyek tőle, hozzád megyek, — felelt az asszony csendesen.

(Folyt. köv.)

Eredeti SZESZ és

kisüsti gyümölcs-pálinkák

Eladás nagyban és kicsinyben kizárólag viszonteladók részére

vitéz Sulyok Lajos Gézaszesz-, gyümölcs-pálinka és égetett szeszitalok nagykereskedése
Nagyvárad, Kapucinus-u. 1. Telefon: 21-16

A háborúba való belépést a trianoni békeparancs sérelmei, valamint geopolitikai adottságaink tették elkerülhetetlenné. 2. Az angolszászok nem volnának képesek megvédeni a magyar érdekeket a környező hatalmakkal szemben. 3. Végül a különbékébe való menekülés végzetesen könnyelmű gondolatára az olasz megadás katasztrófális következményeinél is szörnyűbb sors következésének esélye állt elriasztó példát.

— Testvéreim, — fejezte be beszédét —, mi józan megfontolással a hagyományos, nagy magyar politika utjait járjuk, a becsület, a hűség, az áldozatkészség, a nemzeti öncéltség kiteljesedésének egyedül ered-

ményre vezető útját, szilárd fegyelemmel összefogva, testvéries együttérzéssel, minden poklokon keresztül, mert ma mindenki felelős mindenért, együtt élünk, vagy együtt halunk, magyarok maradunk, vagy elpusztulunk. Ezt vegye mindenki fontolóra nagy idők küszöbén, sorsunk válságában. Ma dolgoznia kell mindenkinek, híven, a legnagyobb teljesítményre törekedve azon a helyen, ahová sorsa állította. Legyünk szerények a fogyasztásban, ha kell, a nélkülözésig, panasztalanul s az ország magasabb érdekeit szolgálva, az önfeláldozástól sem kell visszariadnunk. Ha találunk vészthordozó, nemzetgyalázó bűnösöket, állítsuk az igazságszolgáltatás ítélőszéke elé. S ha találunk sorainkban kishitűeket, kétségeskedőket, ingadozókat, erősítsük meg őket a magyar hivatás bizodalmaival, hogy minden magyar felolvadjon és egybeforrjon a nemzeti egység megtartó erejében.

Virágvasár

Soha ilyen furcsa virágvasárt!
Ült az asszony a köz-kórház előtti, hóval borított kert alacsony kőkörletében és kosara tele volt kis csokrokba kötött, tüllel, hóval, faggal dacoó, színesen virító szalmavirággal.
Körülötte jöttek-mentek az asszonyok — vásári nap lévén — tele, vagy üres kosárral, ki piacról, ki piacra, ki revőre, ki eladó szándékkal.
Az asszony pedig ült és kínálta virágait:

— Szép szalmavirágot tessék...
Eddig még nincs a dolgozban semmi különös. Legfeljebb annyi, hogy január van, a hátteret hó takarja s az előtérben virágot árul egy asszony. Még ha szalmavirágot is, Hanem valaki a sok járó-kelő közül meghérdezte:
— Hogy adja a virágot, asszony-ság?

Mire a virágosasszony kiemelt a kosárból egy kis csokrot és a világ legtermészetesebb hangján azt mondotta:

— Ez a kis csokor... két tojás!
Nem állíthatjuk, hogy a különös ármegjelölés hatásában is olyan természetes és magátólértelődő volt, mint ahogyan azt a virágosasszony ki-mondotta. Mert, igaz, sok mindenhez hozzászoktunk már a háború négy éve alatt. Egészen természetesnek vesszük, hogy a cserekereskedelem egy új virágkora lombosodott ki körülöttünk. Ami pedig a dolgok átértékelődését illeti, talán azon sem csodálkoznánk túlságosan, ha valaki egy pár csirkéért — mondjuk — a gyűrűjét ígérné oda.
De, hogy virágerő tojást?...
A legkülönösebb azonban csak ezután következett.

Jött egy idősebb városi hölgy, karján bevásárló táskával, — nyilván a piacról volt hazatérőben — kiemelt belőle négy szép, egészséges tojást, s arcán a drága kincséről való lemondás félreismerhetetlen fájdalomával, ártanyította a virágosasszonynak, cserebe pedig átvett tőle két csokor hü-bájosan mosolygó, színes szalmavirágot.
— A tetetőbe viszem! — mondta mintegy mentegetőzésül a vadidegen körülállóknak, akik nem kis csodálkozással, sőt némelyek már-már elítélésre kész fejszaválással nézték a hölgy hallatlan pazarlását.

— A tetetőbe viszi! — sugták tovább a lávólabátlóknak és hallgatólagosan, csupán az arcukról leolvashatóan, mindnyójan megadták a félmentrényt a hölgynek, aki a háború ötödik esztendejében négy tojást adott két kis csokor szalmavirágerőre...
(M. F. V.)

Téli időszakban havi 5 kilogramm cukrot kapnak a koresmárosok

A Magyar Tudósító jelenti. A közellátásügyi miniszter értesítette a Budapesti Koresmárosok Ipartestületét, hogy minden koresmáros részére a téli hónapokban, április 15-ig bezáróan havi 5 kilogramm cukrot utal ki. A koresmárosok a cukrot minden bizonnyal forrált bor készítésére használják fel.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjék Magyar Lapok at

Igy szerezték a Wanderbiltek a vagyonukat**A most meghalt Wanderbilt II. Vilmos a Wanderbilt-dinasztia harmadik tagja volt**

A magyar lapok alig emlékeztek meg Wanderbilt Vilmos haláláról, pedig Wanderbilt az amerikai nagytőke koronázatlan királyai közé tartozott. Igaz ugyan, hogy a huszadik század eleje óta a Wanderbiltek kissé háttérbe szorultak a Rockefellerekkel, Fordokkal, és Dupont-okkal szemben, de még így is a Wanderbilt család a tíz leggazdagabb amerikai család, azaz „a nagy tíz” közé tartozott. Ezek voltak: a Wanderbiltek, Astor, Gould, Carnegie, Harrimann Mellon, Ford, Rockefeller, Dupont, Morgan családok. Érdekes és talán különösnek tűnik fel, hogy a tíz leggazdagabb amerikai család között egy sincs, amely a zsidó bevándorlók közül került volna ki. Ennek meg van azonban az oka, a meggazdagodott zsidó bevándorlók többnyire nem ipari alapításokat létesítettek, hanem banküzleteket. Vagyonuk tehát nem magánvagyon, hanem bankvagyon volt.

A felsorolt tíz család vagyona azonban magánvagyon jellegével bír, tehát jogosan lehet őket az Egyesült Államok leggazdagabb családjának nevezni.

A Wanderbilt-család őse Wanderbilt Kornél volt. Wanderbilt Kornél szerény viszonyok között, mint piaci kereskedő kezdte meg 1800 körül New-Yorkban tevékenységét. Az 1812 — 14. évi angol-amerikai háború alkalmával a hadseregnek szállított élelmiszereket és az így szerzett pénzt hajóépítésbe fektette be. Ez nagyon jó gondolat volt Wanderbilt részéről, mert a hajózási forgalom rövidesen nagyon fellendült Észak-Amerikában. A pénz valósággal dőlt Wanderbilt-hoz, aki később a nyereségek egy részét vasutépítésre fordította.

Államvasutak, a „demokratikus” Észak-Amerikában nem léteztek. Amikor lehetőséget látott, hogy a vasutársaságok a tarifát saját tetszésük szerint állapítsák meg, az Egyesült Államok nyugati részében a XIX. század elején még nem voltak vasutak. A vasutépítés tehát nyereségekre nyújtott alkalmat. Wanderbilt azt a taktikát követte, hogy először megvásárolta a telkeket, azután megépítette a vasutakat. Az építések befejezése után

a megvásárolt telkek egyrészt nyereséggel eladta. Így milliókat szerzett minden kockázat nélkül. Meri hiszen, amikor megvásárolta a telket akkor ehhez a művelethez még igen csekély tőke elegendő volt. Később pedig a nyereséget újabb vásárlásokra fordította.

Wanderbilt Kornél kiérdemelte a vasutkirály nevet, mert életének végén ő volt a három legnagyobb vasutársaság nagyrésztvényese. Csaknem korlátlan hatalommal uralkodott a társaság vonalai felett. Az 1855 évben halt meg, miután sikereiben példátlanul gazdag életre tekinthetett vissza.

A két Wanderbilt Vilmos

Halála után vagyonát fia, Wanderbilt Vilmos örökölte. Ő már nem volt olyan nagy tehetség, mint atyja és hiányzott belőle Wanderbilt Kornél erélye, bátorsága és kíméletlensége is. Azonban óvatos és előrelátó üzletember volt, aki a nagy vagyont tovább gyarapította. Amikor meghalt 1855-ben a Wanderbilt vagyont 200 millió arany dollárra becsülték. Abban az időben ő volt Amerika leggazdagabb embere. Rockefeller és Pitt csak a XIX. század végén kezdték feléle lendülni.

Wanderbilt Vilmos már nem tisztán az üzletnek élt, mint édesatyja, szerette utazgatni és műkincseket gyűjteni. Egyik fia tragikus körülmények között a Titanicon vesztette életét még az első világháború kitörése előtt. Unokáját Széchenyi László gróf vette nőül, aki később Magyarország nagykövete lett az Egyesült Államokban. Apja Wanderbilt II. Kornél volt, aki 1914-ben halt meg.

Wanderbilt Vilmos fia, Wanderbilt II. Vilmos, aki most költözött el az élők sorából, már a harmadik generációt képviselte. Híres sportember volt, autós és repülő Ővé volt a legszebb yacht, amely 3 millió dollárba került. Alatta kezdődött a hanyatlás. Az amerikai milliósok gárdájában előretértek a Rockefellerek, Fordok, Dupontok és a Wanderbiltek lassan-lassan hátrább szorultak. A vasúti bizodalmaiban is megszűnt Wanderbilték

vezetőszerelpe, mert új vasúttársaságok keletkeztek és az állam befolyása is erősödött. Wanderbilt Vilmos nem tudott az új idők embereivel lépést tartani, ő még a régi világot képviselte és most, amikor halálának híre megérkezett ez már nem kellett különös feltűnést.

Egy korszak vége

Wanderbilt halála után egy egész korszak végét jelenti. Amerika ez-előtt az egyéni felemelkedések hazája volt. Cipőtisztítókból lettek a millió-mosok tehetségük, merészségük és szorgalmuk (esetleg szerencsésük) útján. Ezeknek a keményöklű, kíméletlen vagyonszerzőnek a vagyona egyéni vagyon volt, illetve később családi vagyon lett. Azóta azonban a helyzet megváltozott az Egyesült Államokban is. Az egyéni felemelkedések helyébe a trustok és kartellek megerősítése lépett. Ma már nem gazdag egyének, hanem jól megszervezett trustok és kartellek uralkodnak az Egyesült Államok gazdasági életén. A régi vagyonszerző milliósoknak az öreg Wanderbilteknek és Astoroknak leg-alább tehetségre volt szükségük, most már a tehetség sem okvetlenül szükséges, mert a kartelleknél és trustok-nél, nem tehetség, hanem a céludatos megszervezés a fontos. Ezért most nem is nagyon olvasunk egyéni tehetségekről, egyéni felemelkedésekről, hanem inkább a trustok és a kartellek sikereiről.

Azonban minden farsang után bűjt következnek. A trustok és kartellek fái sem fognak az égig nőni. A szociális feszültség az Egyesült Államokban is kezd kiélesedni és a háborús dragulás még inkább növeli a munkásság elé-gületlenségét, miként ez a folytonos sztrájkokból is megállapítható. Való-szerű, hogy a háború után ott is olyan fordulat következik be, amely véget vet a trustok és kartellek ural-mának és lehetővé teszi a közösségi szellem győzelmét, de akármit is hoz a jövő, a Wanderbiltok dicsősége ve-gét ért és sohatöbbé nem támad föl.

Ady Endre a szedőteremben

Igy látja egy régi nyomdász néhány évtized távlatából Ady szerkesztő urat...

Most, hogy közeledik Ady Endre halálának 25-ik évfordulója, mintha Ady-nagyhírébe lépnénk: sürűbben idézzük szellemét s a régi váradiak, akik ismerték a költőt nagyváradi újságíróskodása idejéből, buzgón kutatnak emlékeztükben és levelesládájukban Ady-vonatkozásokat, Ady-relikviák után. Nyomdászok mondták nekünk, hogy él Várad-szőlősen egy nyugalomba vonult, idős kollégájuk, Molnár Dezső a neve, aki évekig dolgozott a Nagyváradi Napló nyomdájában Ady fiatal újdondász és gyorsan fejlődő újságíró korában s ma is őrzi egy későbbi időből származó értékes kéziratát.

Hogyan emlékezik Ady Endrére a nyomdász, aki a költő első írásait szedte?

Meglátogattuk Molnár Dezsőt. A templom közelében lakik: szerény körülmények között él, mert bizony kicsi a nyugdíj, nem is lehet megélni belőle. Ha kertészkedéssel nem foglalkozna. Egyholdas kertben termel zöldséget, virágot, gondosan ügyelve arra, hogy mindig legyen valami eladni való. De ilyenkor, télen, nem sok a munka a kis gazdaságban: ráér elbeszélgetni a régi jó időkről.

Kissé mégis tétován nyúl emlékeihez. Vajjon, — kétérdős, — lehet-e egyáltalában érdekes az, amit egy nyomdász egy évkora nagyságról mondhat. De lassan áthidalja a jelentőségbeli különbséget, a tér és idő távolságait, felvillan öreg, megromlott szeme a sokdioptriás pápaszem alatt és mesélni kezd.

— Legjobban a nagy lumpolásokra emlékszem, amiket Ady Endre újságírók, fiatal huszársztek és színészek társaságában rendezett. Nagy élet folyt akkoriban Nagyváradon. Alig is volt újságíró, aki nap-nap mellett ne mulatta volna át az éjszakákat s Ady Endre hűségesezen kitartott velük. Halász Lajos, Bíró Lajos újságírók, báró Baics, gróf Stubenberg és még egy mágnástiszt a hetes huszároktól, akinek a neve hamarjában nem jut eszembe, voltak leginkább a lump cimborái. Az egész város mulatott viselt dolgaikon. Egyszer megtörtént, hogy Ady Endre Halász Lajossal a szőlőből jött haza kocsin. A Royal előtt állt meg velük a konflis, persze be voltak csúpe mind a ketten... Levették a konflis egyik kerekét és körülkarakították vele a Bémerteret.

— De akármennyit mulatott is Ady, a munkáját nem hanyagolta el. Éjjel készülték akkoriban a lapok, délután ötkor kezdődött a szerkesztőségi óra: volt idő kialudni magát. De keveset tartózkodott a szerkesztőségben. Gyorsan és könnyen dolgozott. Az írás megkezdése előtt pár percig gondolkodásba mélyedten az öklére támasztotta a fejét, úgy, ahogy közismert fényképén látható, aztán nekifogott és percek alatt végzett irnivalójával. Mindig ceruzával dolgozott, bármennyire lármáztunk, tiltakoztunk is ez ellen. Semmiképp sem akart tollat venni a kezébe. És egész szál plajbást se láttam soha nála: hatnyolc centis maradék-ceruzákkal róttá jellegzetes, lapos betűt. Egy kutyanyelven csak két-három szava fért egy sorba s tíz sorával megtelt a körülbelül háromnegyed iv-hosszúságú kutyanyelv. Szívesen szedték a kéziratát. Nem volt azon soha egyetlen törlés vagy javítás sem. A kefelemenyomatot sem változtatott soha a mondatain, biztoskezü újságíró volt, nem cserélgette a szavakat, mint

ahogy ez például Halász Lajossal sürűn megesett. Ha átnézte a korrekturát, csak az értelemzavaró sajtóhibákra ügyelt: a többi nem érdekelte.

— Bizony, — folytatta Molnár Dezső — mikor Ady Endre mint kis újdondász a Naplóhoz került, nem gondoltuk, hogy ilyen nagy ember lesz belőle. Később se, mikor már jövevény újságíróvá nőtte ki magát, sőt még akkor sem, amikor Pestre került. Pedig, ahogy visszaemlékezem rá, minden írásán meg lehetett érezni az oroszlátkörnök nyomait. Nem szerette a hosszas locsogásokat, röviden, talpraesetten fejezte ki magát már mint fiatal kezdő is s minden cikkében, sőt a legkisebb híreiben is volt mindig valami, amiről meg lehetett ismerni, hogy ezt Ady Endre írta. Bohém fiú volt, de a mesterségét komolyan vette s amíg írt, soha el sem mosolyodott, nem szakította félbe a munkát és nem kedvelte a szerkesztőségi beszélgetéseket. Ha végzett irnivalójával, — napi 80—100 sorával tíz perc alatt elkészült, — fejébe csapta kalapját és ment. Annál is inkább, mert nem a Napló szerkesztőségéből kerültek ki bohém cimborái.

Molnár Dezső elgondolkozik, majd így folytatja visszaemlékezéseit:

— Kedves, közvetlen modorú fiatal ember volt Ady Endre. Világos kockás mintájú ruhában szeretett járni és mindig nagy masnira kötött, fehér pettyes

kék nyakkendőt viselt, aminek szárnyai hanyagul csüngtek le. Nem lehet elfelejteni szép, sötét hullámos haját, sápadt-barna arcát, rekedtes hangját és kissé drámais hanghordozását, ami engem mindig E. Kovács Gyulának, a nagy tragikus színésznek a beszédére emlékeztetett. Gyakran lejött hozzánk a szedőterembe, nemcsak olyankor, amikor kefelemenyomatot kért, vagy éjszakai inspekciónak kellett tartania, hogy az utolsó pesti telefonjelentéseket felvegye, hanem olyankor is, amikor semmi dolga sem volt ott. Szívesen elbeszélgett velünk és sohasem volt fölényes vagy leereszkedő. Baráti hangon szólt hozzánk és legtöbbször a „kedves barátaim” megszólítással élt. Már akkor megállapíthattuk mi is, hogy ezt a fiatal embert erős szociális érzés hatja át, amellet, hogy szilárd nemzeti alapon áll. Nagyon foglalkoztatták a nyomdászoknál az egész világot átfogó nemzetközi kapcsolatait és a munkásság sorsa melegen érdekelte. Kérdézősködött szervezeti életünk felől, de minden egyes munkás egyéni életéről is örömmel beszélgett velünk. Ő maga is szívesen beszámolt a saját gondjairól, bajairól. Tudtuk, hogy soha sincs pénze, a fizetését az első huszonnégy órában elköltötte s aztán egész hónapban leginkább huszársztek-barátainak vendége volt a nagy mulatozásokban, amelyekről sok részletet mesélt, ott a szedőteremben, nekünk is. Nem volt nótás fiú, de eleven szellemét, közvetlen modorát szerették a barátai, azért keresték a társaságát. Mi munkások is, kivétel nélkül szerettük.

Ismételten hangsúlyozza Molnár De-

Mielőtt

ZONGORÁT venne, eladna, vagy javíttatna, forduljon bizalommal szakemberhez.

Jámbor Antal

zongorakészítő-hangoló
Várady Zsigmond utca 31. szám
Telefon 13-05

zső, hogy Ady Endre vérbeli bohém természeté ellenére is lelkiismeretes újságíró volt. Amit rábíztak, azt jól megcsinálta. Szívesen küldték ki vidéki kuriárokra, amelyekről egy-egy ünnepi számba egész oldalas riportokat írt. S már pályája elején feltűnt, hogy minden írásában volt élet és erő.

— Kár, — mondja az öreg nyomdász, — hogy nem őriztem meg ebből az időből egyetlen kéziratát sem. De egy későbbi cikkének a kézírata ma is burtonkban van. Akkor a Szabadság tördelője voltam s Ady, már mint országos hírű költő, ha jól emlékszem, 1910-ben, valamiért Nagyváradon járt és a Szabadság főszerkesztője cikket kért tőle. Nehezen fanyalodott rá az írásra, de mikor egy liter bort tettek eléje mégis munkához látott. Ezt a kéziratot aztán felrettettem s ma is megvan. Ady halálának huszonötödik évfordulója alkalmából fel fogom ajánlani a város Ady-múzeumának. Gondolom, szívesen veszik...

Igy emlékezik vissza az öreg nyomdász a fiatal Ady Endrére.

JÁVOR BÉLA.

A lejtőre került fiatalok megmentése:

Javítóintézet és fiatalkorúak fogháza

Irta: Olasz Péter dr.

Krónikus (megrögzött) bűnözés esetében a javítónevelés eszközeinek megválasztásában nincsen helye a szentimentalitásnak. A bűnözés súlya szerint a javító-nevelőintézetbe való utalás, sőt a fogházbüntetés is alkalmazható. Azaz itt már erőteljesen beleményül a fiatalkorúak bírósága az ifjú bűnözők életébe. Mert a társadalomellenes magatartás tartós volta mind nagyobb és nagyobb bűnözési készséget eredményez a fiatalkorú lelkében, sőt újabb kárhozatos vonások kibontakozását és izmosodását idézi elő.

A javítóintézetbe való beutalás vagy a fogházbüntetés egyidőre akadályt górdít a társadalomellenes magatartás gyakorlata elé.

Közben erőteljesen bevilágít a bűnöző fiatal lelkébe és észrevétteti vele, hogy gonosz tetteiért Istent és ember-társait kiengesztelni köteles.

Persze a megrögzött bűnözésnél már komolyan mérlegelni kell, vajjon nem inkább gyógyító nevelésre (gyógypedagógiai beavatkozásra) van-e inkább szükség, hiszen, mint előző cikkünkben rámutattunk arra a tényre, hogy a fiatalkoru megrögzött bűnözők ideges, elmebajos, sőt erkölcsileg fogyatékos családokból származnak kivétel nélkül. Ez az eset természetesen kizárhatja a büntetést (a fogházat), ha olyan méretű, hogy erkölcsi beszámíthatatlansággal kapcsolatos. Tévednek azonban azok, akik a javítónevelést pusztán az „erkölcsi betegségek és hibák kór- és gyógytana” gyakorlatának tekintik.

Általában a javító-nevelő intézetek és fogházak rendes vagy kiegészítő személyzetén múlik minden, akiknek nagy odaadással és művészettel el kell hártani-

nok azt a nem kívánatos befolyást is, amelyet a bűnöző fiatalok egymásra gyakorolnak. Érdekes tünet és magam is megfigyeltem a magyar javító-nevelő intézetek beható tanulmányozása közben, hogy az ilyen intézetben töltött első év inkább romboló, mint építő hatású. A második és a harmadik év idején kezdődik a magabizalls és a nevelőszemélyzet (családfők) csak ekkor oldhatják meg az alapos átnevelést, csak ekkor rakhatják le az új és jobb élet tartós alapjait. Tény ugyanis, hogy a javító-nevelőintézetből egy év múlva bármilyen úton és címen elbocsájtott fiatalkorúak rendszerint rövidesen, talán elbocsájtásukat követő közvetlen hetekben visszaesnek, azaz ismét bűnöznek (pl. lopnak) és újra visszakerülnek az intézet falai közé.

Örömmel tapasztaltam, hogy a magyar javítóintézetekben igazán hivatásos munka folyik. Az intézetek igazgatói és nevelőszemélyzete között sok a gyógy-pedagógus és a munkavezető mesterek is jórészt olyanok, akik különösen rátermettek modoruk és vallásos magatartásuk következtében az átnevelés művészetére. A fiatalkorúak számtalan-szor mondták nekem, hogy soha nem kerültek volna a lejtőre, ha olyan telekületű szüleik lettek volna, mint jelenlegi nevelőik, családfőik, mestereik. A javítónevelő-intézetek lelkészi kara is szép munkát végez. Az intézetek költségvetésében szerepel az évenként kétszer tartani szokott lelki gyakorlatok tiszteltdíja is. E lelki gyakorlatok megtartására országos hírű ifjúsági lelkipásztorokat kér fel az intézet vezetője. Ezek a lelki gyakorlatok a helyzetből kifolyólag mindig „zártak” és igen

meghittek és hatásosak. A kétszáz lelki gyakorlat között, amelyet vezettem az országban ifjúság részére vezettem, a legszebb emlékeket a javítónevelő-intézetekben tartott lelki gyakorlatok hagyják lelkemben.

A fiatalkorúak fogházában is hasonló az átnevelő munka. A fiatalkorúak bíróján kívül lelkészek és a felekezeti fogházmissziók (szociális testvérek, növén-ek, diakonisszák) áldásosan tevékenykednek. Az 1919 óta érvényben levő rehabilitációs törvényt megismertették a fiatalokkal és fellelkesítik őket arra, hogy teljes és tartós jóváttellel, javulással erre a rehabilitációra érdemessé tegyék magukat. Ebben az esetben ugyanis véglegesen törlik őket a nyilvántartásból és számukra is kiadják a hatósági erkölcsi bizonyítványt, amely ma már sok állás elnyerésénél nélkülözhetetlen.

Az eredmény csak olyanoknál meddő, akik súlyosan terheltek. Az ilyenek előbb-utóbb elmeorvosintézetbe kerülnek és ezek lakói maradnak életfogytiglan.

Egy barna kézitáskát találtak

(Nagyvárad.) Pénteken este felkereste szerkesztőségünket egy ismeretlen hölgy és előadta, hogy a Múzeum-kerti jéppályán, a kijárat mellett egy barna kézitáskát talált a földön, melyet tulajdonosa valószerűleg a nagy tolongásban veszítette el. A táskában néhány sütemény is van. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóhivatalban.

Páczay László belgrádi élményei:

Ahol Kelet és Nyugat találkozik

I. RÉSZ

Halálos tavasz

Aranyfényű napsugár csorgott a háztetőkről. Az utakat szegélyező fák duzzadt bimbói üde, zöld levelekbe fakadtak, a Kalimegdán rózsaszín és fehér virágöltönyével kápráztatott. Valóban virágvasárnap volt. S az enyhe koratavaszi szellő még csak jobb kedélyre hangolta az amugyis kipirult arcú sétálókat. Széles, balkáni mozdulatokkal gesztikuláltak, hangosan politizáltak.

Ahogy elnézte az idegen a kigombolt felöltőjű férfiakat, feszes egyenruhában lépegető katonákat láthatta, hogy azok arcára valami feszült idegesség van ráírva. Valami lógott a levegőben — szoktak élni ilyenkor ezzel a közhellyel. Belgrád is lázban égett. A német, olasz és bolgár követ már elhagyta Belgrádot. A horvátok mozgolódtak. A szerb királyi hadsereg felvonulóban. A második világháború szele megcsapta Jugoszlávia fővárosát, Belgrádot is.

Még egyet fűtöttent az utolsó, német menekülteket szállító hajó, azután méltóságteljesen uszott felfelé a Száván. Sűrű, fekete füstfellegeiből hirtelen apró, fénypontok villantak elő a látóhatár peremén. Az északról közeledő pontok mindjobban nagyobodtak. A korzón, Knéz Mihajlován megállt egy kis csoport. A levegőben közeledő pontokra mutatva, mondta az egyik szerb repülőtiszt:

— *Látjátok, milyen gyönyörű alakzatban repülnek! Ezek a mi fiatal hadseregünk pompás repülői!* — és 71 repülőgépet számolt meg.

Valóban, szabályos alakzatban közeledtek a gépek s a sétálók szintén szabályosan és nyugodtan sétáltak tova.

Közben a repülőgépek Zimony főtéje érték. Egyszerre, váratlanul merőlegesen megdőltek s orral a katonai repülőterre csaptak. Tompa dörrenések remegtették meg a levegőt, a korzók értetlenül egymásra néztek. Első meglepetésükből még ki sem ocsudtak, amikor már fejük felett vijjogott, zúgott és üvöltött a következő repülőgép hullám.

Asszonyok és férfiak, gyerekek és katonák rohantak az utcákon fel-alá s az örjítő, fülsiketítő szirénázás még csak fokozta a pánikot. Egy pirosarcú, kövér férfi tünt ki nyugodtságával. A főtér, a Terázia közepén megállt, felnézet a gépekre és halkán, sváb dialektussal mondta:

— *A mi stukánk.* — Szavait elnyelte egy bomba robbanása: a Moszkva kávéház mögött, mint egy kártyavár omlott össze egyik nagy kéményes üzem. Magyar és német gyárosok, újjukon brilliáns gyűrűvel, arcukon halálfelelemmel csákányozták, rombolták gyáraik, üzemeik kéményét. (Valahonnan neszét vették a német repülőátjáratnak és a kiadott parancsnak, hogy elsősorban magas kéményes épületeket bombáznak a német gépek.) Egy kibomlott hajó asszony kezét harapdálta s hangosan jajveszékelt:

— *Milán, Dusan, Milán... óh, Jubica!* — a detonációk sűrűsödtek, por és pernye kavargott, emélyítő és szag terjengett a levegőben. És újra felvijjogtak a halálhozó stukák... Ekkor már senkisémet tartózkodott az ut-

cákon, mentésre, oltásra senkisémet gondolt, polgárok és katonák fülüket befogva, remegeve bújtak meg vaia-mi fedél alatt.

Azután elvonult a vihar, az utolsó gépet is elnyelte a felszálló, késő délutáni pára.

A virágzó fák ágain hintázva zajosan tárgyalták meg az eseményeket — a verebek.

A légitámadás után

hétfőn vészterhes, nehéz fellegek gomolyogtak a város felett. A Száva dühös, tajtékzó hullámai zúgva ölelkeztek a Duna vizével.

í. Sándor király hidját még hajnalban szerb hidászok telobbaották s roskadtan, mint egy öngyilkos merült a vízbe. Vastraverzek, monitorok roncsa intő mementőként mereít ki a szürke, rohanó áradatból. A városban utcák hosszú során üvegcsérép kálybák, gyerek kocsi; fatöncsök edények, butor darabok... A királyi palota kupolája beszakadva, tetőjén a korona repedt... Oriási gránittölcsek mellett felfordult villamosok... Itt egy véres kéz... amott egy vértelen asz-

szony, üveges, meredt szemekkel... Felgömbült sinék... Éghemeredő fekete, kopár házfalak, Rom és füst. Így nézett ki 1941. április 7-én Belgrád, Balkán gyöngye, Jugoszlávia fővárosa.

Főváros, ország nélkül

Azóta közel három esztendő telt el. Évszázadok viharában már oly sokat szenvedett szerb nép folytatta véres kálváriáját. Szerb-szerb elen, apa fiúra fogott fegyvert. Szeparatista „szabad szerbek”, Tito-féle kommunista bandák, királyhű csetnikek gyilkolták és gyilkolják egymást és támadják a megszálló csapatokat, meg a németbarát, Nedics tábornok, kormányfő hiveit.

Nedics tábornok, a szerb hadsereg egyik legképzettebb tisztje. Európai műveltséggel, széles látókörrel igyekszik menteni a menthetőt. Kemény elszántsággal irányítja országa: Belgrád és közvetlen környéke sorsát. A tavolabbi területek anarhsztikus állapota két évszázadra vetette máris vissza Szerbia fejlődését — a szerb „haza-fiak” jóvoltából.

1944-es házszenntelések széljegyzete

Vízkereszt az első eucharisztikus kongresszus

Talán elteltünk a karácsony és újév szépségével és már vízkeresztre alig tudunk ráeszmélni. Szerepet játszik ebben talán az is, hogy az ünnep magyar elnevezése az egész helyett csak egy rész a víz ünnepélyes szentelését fejezi ki. Mennyivel beszédesebb az ünnep hivatalos neve: epifánia, megjelenés. Ez szinte szükegyszerűen összekapcsolja az előbb említett két ünneppel: karácsonykor Jézus születik és áldást ad Betlehemnek (urbi), újévkor nevet kap (orbi). Nagyon szeretem a hasonlat és gondolat kiépítését: vízkereszt az első eucharisztikus kongresszus, a három napkeleti böles és király hódolatában az egész világ megismeri a világ megváltóját. Kibontakozik a faj, a vér és egy ország keretéből, átmegegy a kegyelembe, mint a paradicsomi irgalmas Isten könyörületének esodálatos kivirágzása: minden idők minden emberének lelkében, ekkor lett választott nép napkelet s ezért énekel az óra győzelemről napkelet és napnyugat!

Karácsony éjjele megmozgatja a tömegeket, de talán még jobban a szíveket. A betlehemi éjszaka angyalgóriája mágnese erővel vonzza a lelkeket minden karácsony éjjelen. Tömegek vonulnak a templomokba és vízkeresztkor mintha a tömegek látogatását visszadná, a diéséretesen megmaradt házszenntelés szokásában az Ur elküldi szolgáit, hogy megáldja a házakat és hajlékokat és hogy felírassa az ajtófélfára a husvéti Bárány ujszövege (19 G M

Kovács címfestő

Matky Endre-utca 6. szám

Transzparensok, reklámok
üveg- és bádóg címtáblák
szép kivitelben, olcsó árban

B 44) jelét: ha ebben az évben megszó-
lal az utolsó itélet hasonlaja és szive-
det gloriásan, a napkeleti bölesek hódol-
latával találom... „Ne félj, mert meg-
váltottalak, neveden hívlak téged.
Enyém vagy”. (Iz.)

Amit ma velencei plébániának hív-
nak, nem is olyan régen Várallya, Kato-
naváros és Csillagváros név alatt ismer-
tünk. Azóta már — hála Istennek —
ezek a nevek kibővültek a kommandáns
réttel, a különböző nevű telepekkel,
melyeket egy néven a szép kis kápolna
Szent Antal telepbe foglalt össze.

Elindul a házszenntelő menet

Érdekes ez a Velence. Van benne
valami a faluból is, pedig ő a város,
Szent László városának bölesője. Tan-
unk erre az öreg várfal is. A rendő-
ségi épületet „kisváros házának” hívja a
nép, reggelenkint megszóla a kondás
kürtje is, sokan haragszanak rá, pedig
mit tehet róla szegény kondás barátunk
ha még nem akadt egy muzikális em-
ber, aki ennek a toborzó dallamnak
klasszikusabb melódiát komponált vol-
na. Ma, mikor az általa gondozottak oly
nagy értéket képviselnek, meg is érde-
melné.) Hogy azonban ne felejtjük el
városi mivoltunkat, megszólal a velen-
cei lagunák C gondolája, csilingel a
villamos és vígan szívják el reggeli pi-
vájukat a meglehetősen szép számmal le-
vő gyárkémények. Elindul a házszenntelő
menet. Elöl két kis piros ruhás minis-
tráns (ők a delizsánsz kis paripái, aki-
ket — hadd jusson másoknak is jelégére
— minden félnapban felváltunk), az-
után jön Vince, a sekrestyés, ő a tes-
tület raktárnoka, nála van a szentelt-
víz és tömjén utánpótlás, majd a kán-
tor a botjával (ez elmaradhatatlan), ki-
nek nemcsak szép hangját várják ott-
honukba a hívek, de jelenleg ő az uti-
marsall is, hiszen a többiek mind újak
vagyunk. A többiek alatt értem a „ki-

Ismét korlátozzák a távbeszélő forgalmat a fővárosban

Budapestről jelentik: (MTI) m. kir.
posta ismételten figyelmeztette a bu-
dapesti egységes távbeszélő hálózat
előfizetőit, hogy a forgalmas órák
alatt a távbeszélőt csak fontos ügyek-
ben használják és akkor is csak rövi-
den beszéljenek, a kevésbé fontos be-
szélgetéseket pedig a délutáni és esti
órákban bonyolítsák le. A figyelmeztetés
eredménytelen maradt. A posta
emiatt a távbeszélő állomások egy ré-
szét a forgalmas időszakban kénytelen
kikapcsolni a forgalomból. A kikap-
csolás a helyi és távolsági forgalom-
ra egyaránt vonatkozik és 10 órától
15 óráig tart. Arról, hogy a kikapcso-
lás mely napon kezdődik, újabb tájé-
koztatást adnak ki. A korlátozásról
az előfizető írásbeli határozatot kap,
ami ellen a kereskedelmi miniszter-
hez adható be fellebbezés. Anyag-
hiány miatt a postának nem áll mód-
jában a kikapcsolt állomásokról név-
jegyzékeket kiadni. Ha 10 óra és 15
óra között valamely állomás fél per-
ces cseppet után nem jelentkezik,
akkor azt kikapcsolták.

csit” és magamat. Kicsi alatt pedig ér-
tem a káplánt, akit a velencei hívek
amióta csak fennáll ez az intézmény
igy hívják. A káplán a kicsi és a plé-
bános a nagy pap, mindkettő a tiszte-
lendő úr, ezért volt szűkség a megkü-
lönbztetésére. Aki ismeri a jelenlegi
helyzetet, az önként is mosolyogni fog,
mert a kicsi testvérem legalább két fej-
jel (még pedig az övével) nagyobb, mint
a nagy. Nekem ugyan ez már nem új-
ság, mert hosszában így voltam az őt
megelőző kicsivel is.

Megkezdődik a házszenntelés

Vajjon kinél? Mással ez sem olyan
kis probléma! Velencei tradíció: a te-
metőben. Megáldjuk a temetői lakot.
Üzenünk a síroknak, hogy Jeruzsálem
felett még mindig ott ragyog az Ur fé-
nyessége és diésősége... várja őket Jé-
zus Krisztus ex Maria Virgine...

A ministránsok csengőt hoznak ma-
gukkal, a házak, lakások előtt cseppet-
nek. Pedig nincs szűkség a csengőre:
feszülettel két égő gyertya között, a
fehér asztalra terített imakönyvekkel,
szentképekkel, rózsafüzérekkel, ragyogó
szemmel, örömtől kipirult arccal, boldo-
gan csilingelő gyermekarcokkal várnak.
Imádkozunk, énekelünk, a hűséges Is-
tenszeretetet reáírjuk a szívekre s egy-
két szót váltva tovább megyünk. Men-
nünk kell, mert hál' Istennek eokan va-
gyunk, nagy a területünk. Egy-két szót
váltva... milyen is volt ez az egy-két
szó?

Az én házamban ez a harmincadok házszenntelés...

Boldog arcú öreg ember tette ezt a
kijelentést. Nála ezzel kezdődik az év.
Ha valamelyik kimaradt volna, ez az év
nem is számítana. Boldog lélek. Isten-
ben biztos lélek az, melyik ilyen szé-
pen számon tartja az Ur látogatásait.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SKILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 F
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

DR SZABÓ JÁNOS NAGYSZALONTAI PLÉBÁNOS BEIKTATÁSA. Holnap, vasárnap délelőtt iktatja be dr Lindenberger János nagyprépost dr Bánáss László utódát, dr Szabó Jánost nagyszalontai plébánosná. Nagyváradról az ünnepségen résztvesznek: dr Hanzély Lajos püspöki titkár, dr Bogdánffy Szilárd lelkiigazgató és dr Hosszú László teológiai tanár.

Kinevezések Bihar vármegyében. A MTI jelenti: A m. kir. belügyminiszter Bihar vármegye törvényhatóságához dr Gál Ferenc vármegyei fogalmazót székelyhídi és dr Szatmári Imre vármegyei közigazgatási gyakornok, érnihályfalvai lakost vármegyei aljegyzővé kinevelte.

MEGHÍVÓ. Szent Norbert harmadik rendje folyó év január 23-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel a premontrei (Pázmány Péter) gimnázium fizikai előadó termében Szent Margit fiziketére ünnepélyt rendez, amelyre a kedves hívőket szeretettel meghívja Szent Norbert harmadik rendje.

Stefániai Imre és Lászlóffy Margit

kétzenegorás hangversenye január 31-én a Református Kulturpalotában. Jegyek elővételben már kaphatók „Eszti” szalonban, Rákóczi-út 15.

Rossz üzlet lopott csizmát vásárolni Nagyvárad, jan. 22. Törő Albert hegyközségi elnöki legény unokabátyjától, Törő Andrásról ellopott egy pár csizmát és azt 200 pengőért eladta Aszalós Sándornak. Törőt lopás büntetésért 7 hónapi börtönrre ítélte a törvényszék, míg Aszalós ellen orgazdaság címén indult eljárás és ügyét ma délelőtt tárgyalta dr. Patzko Zoltán büntető-egyesbíró. Aszalós tagadta, hogy tudott volna a csizma lopott voltáról. Törő azonban, aki már büntetését tölti, azt állította, közölte Aszalóssal, hogy a csizmát lopta. Egyébként az adásvétel idején mindketten italosak voltak. A bíróság orgazdaság vétségében mondtatta ki bűnösnek Aszalós Sándort és ezért 100 pengő pénzbüntetésére ítélte jogerősen.

Betörők jártak a Kapucinus-utcában. Nagyvárad, január 22. Mint értesülünk szombatra virradó éjszaka lelkiismeretlen betörők meglátogattak a Kapucinus rendházat és a templomból nagyértékű kegyeszerkeket loptak el. Lapunk zártakor a rendőri vizsgálat még tart.

Kodály Zoltán és Paulini Béla Szolnok-Doboka díszpolgárai. Désről jelentik: (MTI) A szolnok-dobokamegye Szék nagyközség rendkívüli közgyűlésén Kodály Zoltánt és Paulini Bélát a népművészetek országosan való újjáélesztése és ápolása terén való érdemeiért a község díszpolgárává választották. A díszpolgári oklevelek női közimunkával ellátva készülnek.

ADOMÁNY BÖSZE EMILNÉ RÉSZÉRE. Magát megnevezni nem akaró tisztviselő özv. Bösze Emilné családja részére 30 pengőt adományozott. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

4300 a san-juani földrengés áldozatainak száma. Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A san-juani földrengés áldozatainak száma egyre növekszik. A legutóbbi hivatalos közlés szerint az áldozatok száma 4300. — Pénteken reggel a városban újabb földremlökések voltak, úgyhogy a félig elpusztult épületek most már teljesen beomlottak. Emberéletben nem esett kár.

Temetés. Malicza János szabó, életének 68-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz a Rulikovszky-temető Hasas kápolnájából.

BUTORT színeset MEZEI-től
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újdonságok
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Országos húsvizsgálóállomást létesítenek Szatmárban. A Magyar Tudósító jelenti: A földművelésügyi miniszter a megjelölt vizsgálat alapján elrendelte, hogy a szatmárnémeti közbiztonsági laboratórium bakterológiai húsvizsgáló állomásként szerepeljen. A rendelkezés értelmében a szatmárnémeti közbiztonsági laboratórium jogosított bakterológiai anyagok hivatalos vizsgálatára és hivatalos szakvélemény elkészítésére.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA hutorüzlet, Pannónia épület, Bethlen István-utca 2.

Üngyilkos lett Dáni Balázs ny. vezér. A MTI jelenti: Dáni Balázs ny. vezérrezdes, a Mária Terézia rend lovagja, felsőházi tag, pénteken reggel gyogyíthatatlannak vélt betegsége miatt mellbelőtte magát és meghalt. 73 éves volt.

Megkezdte működését a comoi külön- bíróság. Chiassoból jelentik: (B. T.) A comoi különbíróság néhány nappal ezelőtt megkezdte működését. Eteleit a legközelebbi napokban nyilvánosságra hozzák.

Ujabb kegyelmet kaptak a politikai foglyok Spanyolországban. Lisszabon: jelentés szerint Spanyolországban legutóbb ismét kegyelemben részesítettek politikai foglyokat. Az elmúlt évben közel 60.000-et bocsátottak szabadon. Valamennyien feltételesen nyerték vissza szabadságukat. A legutóbbi három évben szabadonbocsátott mintegy 130 ezer politikai fogoly közül mindössze 200-at kellett ismét megbüntetni.

BELVAROSI
Vasárnaptól:
Erzsébet királyné
 Karády, Tolnay, Jávor, Somlay, Bilicsi, Gózon, Maklár

Idegenforgalmi fényképpályázat. A Magyar Tudósító jelenti: A Diák Fotó ez évben a fényképező oktatók (tanár, tanító, levénte- és cserkésziszta) tanulók, cserkészek, levénte- és egyetemi, főiskolai hallgatók részére országos idegenforgalmi pályázatot írt ki. A pályázatra legfeljebb 10 drb felragasztatlan 9x12 cm. nagyságú idegenforgalmi tárgyú (fővárosi vagy vidéki) fénykép küldhető be a lap szerkesztőségébe (Budapest, II. Batthyányi-utca 8). Nevezési díj személyenként 2 pengő. Részletes pályázati feltételeket a lap szerkesztőségébe levelezőlap kérésre készségi küld.

NYILTÉR

Béla nevű fiamért semminéven nevezendő felelősséget nem vállalok.
Kerekes Lajos,
 MAV nyugdíjas,
 Össitelep, Tűzbarcosok-terre 6.

MEGJELENT A „HITEL” ÚJ SZÁMA. Ismét kitünő tartalommal jelent meg Kéki Béla szerkesztésében a Hitel januári száma. Főbb cikkei a következők: László Dezső: A képviselőház és Erdély. Ifj. Takácsy Miklós: Külföldi könyvek a románokról. Csizmadia Andor: A mi alkotmányunk. Kiss Jenő: Forrongás katolikus szellemi életünkben. Szabó István: A magyarság híre külföldön. Entz Géza: Erdélyi kastélyok. Nagy Elek: Román uralom Odeszában. Végül gazdag folyóirat szemle egészíti ki a januári számot.

Gazdag műsorú előadást rendez az állami tanító-népző a hadiüzemi munkások részére

A nagyvárad m. kir. állami tanító-népző intézet ifjúsági önképzőköre február 24-én, hétfőn este fél 7 órai kezdettel a Református Kulturpalotában nagyszabású műsoros estélyt rendez a városi hadiüzemek munkásainak. Az intézet hazafias lelkesítő ifjúsága műsoros előadásával a hadiüzemi munkások iránti szeretetét öhajtja kifejezésre juttatni és értékes műsorszámokkal szórakoztatást akar nyújtani a nehéz és felelősségteljes munkát végző magyar munkásestevéreknek.

Dr. Vasady Béla egyetemi tanár tart csütörtökön előadást a Szabadegyetemen

A román megszállás előtti időben Nagyváradnak és Bihar megyének tanfelügyelője Vasady Lajos volt, aki úgy a városi, mint a megyei életnek tekintélyes és népszerű egyénisége volt. Fia, dr. Vasady Béla, a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem professzora és a Református Hiteltudományi Kar dékánja tart január 27-én előadást Szabadegyetemünkön. A fiatal és igen képzett professzor előadásának címe *Nemzetünk küldetése*. Előadásának vázlatát lapunk következő számában közöljük. Az előadások változatlanul minden csütörtökön 5 órai kezdettel a városháza dísztermében tartatnak.

Stefániai Imre és Lászlóffy Margit kétzenegorás hangversenye január 31-én a Református Kulturpalotában. Jegyek elővételben már kaphatók „Eszti” szalonban, Rákóczi-út 15.

Pályázati hirdetésny jegyzői állásra. A Hivatalos Lap január 21. száma pályázatot hirdet a nagymajtényi körjegyzői (Szatmármegye, nagykirályi járás) és Zsadány (Bihar-megye, cséffai járás) nagyközségnél újonnan szervezett segédjegyzői állásra pályázatot hirdet.

Csak 3 napig!
 KORONA Filmszínház
 VASZARY ragyogó vigjátéka

BUBBUS

Jön:
Fény és árnyék

Egy szerelmes levél okozta zűrzavar, vidám bonyodalom, varázslan megoldás
 Főszerepben Dorit Kreysler, Ida Wüst

Most javítsa, festesse tisztítsa kerékpárját **JAKAB** műszerésznél Kossuth-utca 5. zippzárjavítás

Még vagy harminc évig kívántuk s máris tovább mentünk.

Ezért nem mentem el hazulról...

Vártam a tisztelendő urat, tudtam, éreztem, hogy most jönnek. Fontos dolog lett volna, de itthon maradtam, ráér az később is... mintha az Urat idéznék: egy a szükség!

Ő is eszmadia lesz...

Népes család, sok boldog gyermekem, imádságos ház. A legidősebb fiú második gimnázista... olyan buzgón imádkozik, olyan értelmes az arca, hogy önkéntelenül is Arany Jánosra gondolunk s meg is mondjuk: e fiúból pap lesz! Ha Isten hívja, örömmel engedem, egyébként tanul a fiú: leérettségizik, doktorál s ő is eszmadia lesz, mint az apja. Független ember vagyok, akkor kelek, amikor akarok, akkor fekszem le, amikor jólesik. Kifizetem az iparom után az évi 4000 pengő (nem tévedés, négyezer!) adót s nem parancsol senki. Milyen egészséges életfilozófia... így áldja Isten a tiszt magyar ipart!

Most már nyugodtan megyek vissza a frontra...

14 napra jött haza. „Nagyon boldog vagyok, hogy ma jöttek. Holnap már megyek vissza a frontra.” Megcsókolja a feleséget. „Igy ni, most már nyugodtan megyek”. Nyugodtan, nyugodtan dalogta elfogódott ajkunk.

Hadd csókoljam meg én helyettük.

Ezt egy olyan családanya mondta, aki nem katolikus. Két katolikus leánya van, akik nem voltak otthon. Házszenelés után csokolásra nyújtottuk a keresztet, mindenkinek, csak neki nem. Utánunk futott az utcára s „hadd csókoljam meg helyettük” megcsókolta a feleséget. Olyan mondta, aki nem katolikus, olyan lélek tette meg, aki talán már katolikus. Idősebbik leánya Szentvincés nővérnek készül.

Tessék elfogadni ezt a 15 pengőt

Sápadt arcú, értelmes vonású munkásgyermek tette az ajánlatot. Nem nekünk, hanem Kaszap Istvánnak. Súlyos csonttuberkulózisban szenvedett. Szegény nincstelen gyermek. Nincstelen? Nem! Volt hite, Istenben az emberi lehetőségek felett is bizó hite. Kaszap Istvánhoz folyamodott; ha meggyógyul, úgy első heti keresetnek felét az öccsaira adja. Akadt egy nemeslelkű család, aki alig tért meg a nincstelenségből, de ma már a munka és a szorgalmas jómódbba hozta vissza, vele együtt imádkoztak, gyóntak és áldoztak. Orvoshoz is segítették. Csaknem ezer pengőt költöttek a gyógykezelésére és a fiú ma már dolgozik; nem akart a bibliai elmaradt kilenchez tartozni, kipirult hálás arcú adta ide a 15 pengőt. Csak a jó Isten tudja ezt az összeget igazán valorizálni.

Czinka Panna-utca első házszenelése

Megérdemlik. Lakói mintegy ötszáz, derék jó cigányok: az egyházközség szerettét dalosai. Jelenük, már nem a multjuk: szorgalmas, templom-

Bármilyen

Ingyen

adásvétel, esere vagy b'let
ügynben bizalommal keresse fe

MEZEI ingatlanforgalmi iroda
Nagy Sándor 19. Tele on 27-

bajáró, dolgos emberek. Az ő jelképjárnak hétköznapokon és vasárnap délután imádkozni, énekelni. Most is itt vannak. Meztláb, ruhátlanul, dideregve-fázva, de itt vannak. Lelkük meleg, most nagyon boldogok. Megmondtuk nekik, hogy most adjuk viszpes templom Krisztus feszülete és a mellette elhelyezett harangláb. Ide sza azt a sok hűséges látogatást, melyet Isten házába párba állva megtettek, most köszönjük meg a sok szép éneküket, előadásukat s főképpen azt, hogy a templom búcsúnapján szép zenekarral és kórusal letek meg minket. A keresztől áldottuk meg házaikat. Érdekes házak ezek, nincs kerítésük, közös az udvaruk! A feszületre irtuk fel a GMB-t. Jézus Krisztushoz lért vissza a GMB. Imádkoztunk, énekelünk velük és Isten áldásába ajánlottuk őket. A szertartás végén már két lovasrendőr is ott állott. Nekik is

tetszett, amit láttak és hallottak, cigánytestvéreinknek is, nekünk is, de azt hiszem legjobban az Istennek!

Megkaphatnám én ezt a feszületet?

Az utolsó házbán, az utolsó szentelésnél tették fel ezt a kérdést. Sokan megcsókolták, úgy ezt a feszületet? Igen. Megvehetném? Megvenni nem lehet, megszentelt dolog. Kifizetni úgysem tudná, ez az elmúlt napon igen gazdag lett. Sok öröm, sok vigasztalás, sok kegyelem és Isten áldás simult hozzá, kifizetni nem lehet és nem szabad! Otthagytuk, ottágú munkás család a legszebb helyre helyezte. Otten fognak ránézni imádságos telekkel, bizó szívvel, a szebb jövő biztos reményével. Jó helyen hagytuk! Uj ház volt, keserves munka eredménye, úgy éreztük Alleluja! Krisztus feltámadott. Betejezhetjük a házszenelést. Szép, Istentől áldott befejezés volt!

A „nagy” pap.

Tizenötezer kigazdacsaládnak ad kenyeret a paprika termelése

39 államba szállítunk vitamindus paprikát

Budapest, január 22. A paprika, mintegy tizenötezer magyar kigazdacsaládnak kenyerezhető foglalkozása. Szeged vidékén 6000, Kalocsa vidékén 4000, tulnyomórészt kigazdacsalád foglalkozik saját vagy bérelt földcskén termeléssel, hozzávetőlegesen számítva 11 ezer katasztrális holdon. A még fennmaradó 4—5 ezer kigazdacsalád felesmunkából, illetve kikészítésből és napszámából élők anyagi létének biztosítása céljából a fűszerpaprikát termelő területeket a kormány 1934-ben Szeged és Kalocsa városok környékére korlátozta és a termelést engedélyhez kötötte.

A magyar fűszerpaprikából közepes termésnek mondjuk, ha katasztrális holdanként 150 „szegedi fűzér” vagyis 6 métermázsza csöves paprika terem, amelyből 330—360 kiló örölt paprika nyerhető. Eszerint a mai 11 ezer holdról közepes termés esetén évi 350—430 tiztonnás vagon paprikaörlemény származhatik.

A történelmi Magyarország paprikafogyasztásáról adataink nincsenek: 1918. után az ország egyévi fogyaszt-

lása 220 vagon volt, a felesleges termés kivételéről gondoskodni kellett. A kivittelt megkönnyítette a magyar fűszerpaprika kiváló tulajdonsága és így a kivitel évről-évre emelkedett. A két világháború közti időszakban összesen 39 külföldi államba szállítottunk paprikát, legtöbbet éppen az újabb világháború kitörése előtti utolsó esztendőben, 1938-ban, közel 28.000 mázsát. Mind a belső fogyasztásra, mind a kivitelre jótékony hatást gyakorolt a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanár világháború előtti felfedezése: a C-vitamin leg gazdagabb tárházának a magyar paprikában való megtalálása. A paradicsomalakú paprikatermésben a citromnál négyszer több C-vitamin jelenlétét fedezte föl. A csemege-édesnemes és édes-nemes paprika használatát még a gyomorbetegéknél sem tiltják el. Kiderítették továbbá, Rusznák, István, másik szegedi egyetemi tanár vizsgálatai alapján, hogy van a paprikában hatásosan gyógyító P-vitamin is.

Vitéz Garamszeghy Sándor, a Nemzeti Színház örökös tagja cipőgyárat alapít a hadviseltek és hadirokkantak foglalkoztatására

Az elmúlt héten érdekes bejegyzést eszközöltek a budapesti törvényszék céghivatalában: 10.000 pengő törzstőkével megalakult a Műtalpú és Bőrcipő Rt., amely Király-u. 47. sz. alatt működik. A társaság ügyvezetőül vitéz Garamszeghy-Géczy Sándort, a Nemzeti Színház örökös tagját, Wolf Péter Pál és Wolf László jegyezték be. A művészvilágnak tehát ismét egy előkelő reprezentánsa vállalt szerepet a gazdasági életben. Vitéz Garamszeghy Sándor, aki közel négy évtized óta tagja az ország első színházának, az első

világháborút végigküzdötte, mint súlyos hadirokkant főhadnagy másodsorú és kiment az orosz harcokra és hadifogásba került. Rokkantisága ellenére ma is egyik legszármottevőbb tagja a Nemzeti Színház kiváló együttesének és legutóbb éppen a „Zöldnadrágos lovag” című spanyol vígjáték egyik főszerepében igazolta művészi kvalitásait.

A kitünő művész, aki az írói pályán is tevékenykedett s Martylakodalom e darabját 1913-ban a Nemzeti Színház nagy sikerrel mutatta be, Margit-körúti

lakásán kereste fel az egyik fővárosi lap munkatársa, hogy megtudja tőle, milyen körülmények vezették őt a gazdasági életben való szerepvállalásra.

— Még az orosz hadifogságban ötlött az eszembe — mondja vitéz Garamszeghy Sándor — miközben a tiszti táborban a foglyok nemcsak kenyérkereseti okokból, hanem unalomból is különböző mesterségek űzéséhez láttak, hogy az intellektuális pályán működő ember mennyire hasznosíthatja ezeket a tapasztalatokat később. Őszintén megvallom, hogy amikor közeli rokonom s bérmafiam, Wolff Péter Pál, aki kijelölt cipőnagykereskedő, elhatározta, hogy vállalatát egyéni cégből korlátozott felelőségi társasággá alakítja át és megfelelő tőkecsoport megszerzésével üzletkörét a cipőgyártásra is kiterjeszti, elsősorban azért vállalkoztam az aktív közreműködésre, hogy ezáltal a régi és mostani világháború hadirokkantjainak és a leszerelés után a polgári életben elhelyezést csak nehezen találó hadviselteknek úgy az iparban, mint a hivatalnok pályán elhelyezkedést szerezhessek. A létesítendő cipőgyár ügyvezető-igazgatój: állására engem kértek fel és azt hiszem, hogy mint hadirokkant főhadnagy, joggal várhatják tőlem bajtársaim, hogy ezeket az elveket valósítsam meg a létesítendő cipőgyárnál. A jelenleg működő kereskedelmi üzemben nem veszek aktív részt, hiszen ügyvezetőj: kivoltom tisztára a megalakulás előtt álló és nem sokára üzembe helyező cipőgyár vezetésére korlátozódnék. Természetesen feltesse hatóságaim bejegyzésével továbbra is meg akarok maradni a színészi pályán és változatlanul annak a művészi hivatásnak kívánok élni, amiről közel egy emberöltő alatt az ország első színpadán bizonyosságot tettem.

Január folyamán be kell jelenteni az 1932-ben született fiú és az 1928-ban született leánygyermekeket

A Magyar Tudósító jelenti: A leventekötelezettséggel kapcsolatban a törvény értelmében ez év januárjában be kell jelenteni azokat a fiúgyermekeket, akik az 1944 év folyamán a 12-ik és azokat a leánygyermekeket, akik 1944-ben a 16-ik életévüket elérik. A bejelentéseket a megfelelő úrlapon a kerületi rendőrségi őrszobákban kell megtenni. Ugyanek be kell jelenteni azokat a 12-ik életévüket elért, de 70-ik életévüket meg nem haladott férfiakat, továbbá a 16-ik életévüket betöltött, de 50-ik életévüket meg nem haladott nőket is, ha a mult év folyamán valamely új szakképzettséget, illetőleg honvédelmi célokat szolgáló tanfolyamon vagy gyakorlaton valamilyen mértéket vagy képzettséget szereztek. — a képzettség megszerzését igazoló bizonyítvány kézhezvételétől számított 8 napon belül.

Zsirbeszolgáltatók figyelmébe!

A magánfogyasztásra levágot seretések után a zsirbeszolgáltatás folyó hó 24-46] hetenként kétszer, hétfőn és pénteken délelőtt 8—1 óráig eszközölhető.

Hangya Szövetkezet
Szilágyi Dezső-utca 3.

Hirdessen a Magyar Lapokban

A házasságok száma az idén is kedvezően alakult

Az idei év első tíz hónapja alatt 86.080 házasságot kötöttek meg az ország területén és a tíz hónap alatt 1390 házassággal többet, mint az előző esztendő hasonló időszakában. Ezer lélekre számítva két házasság a tíz hónap eredménye és bár az előző évek folyamán ennél kedvezőbb átlagokat is láttunk, mégis minden körülményt figyelembevéve ez az idei eredmény körülbelül jobb, mint amilyet várhattunk.

A statisztika sokat foglalkozik azzal a ténnyel, hogy a világháború folyamán négy éven át a születések száma lényegesen elmaradt a normális arányok mögött és ezekhez hozzájárult az ötödik évet is, amely még mindig alatta maradt a szokott arányoknak, összesen egy félmillió születéssel kevesebb volt a népmozgalom eredménye az alatt az öt év alatt, mint amilyen háború nélkül lehetett volna. Ha feltesszük, hogy ezek közül az újszülöttek közül körülbelül 60 százalék élhette meg életének 20. évét, akkor is mintegy háromszázszáz fiatal hiányzik azoknak a sorából, akik körülbelül mostanában léphetnek egymással házasságra. Ez százötvenezer házaspárt jelent és ez olyan nagy szám, hogy körülbelül 2 esztendő házasságkötés számának felelne meg a trianoni területen, amire különösen ez a szám vonatkozik. Az egész mai területen számítva ez a hatalmas számokat még körülbelül a felével, vagy a felénél többel kell növelni.

A helyett azonban, hogy a házasságok száma ennek megfelelően fogyna, inkább az következik, hogy tisztán csak a trianoni területet számítva, évente általában olyan szám körül mozogott a házasságra lépők tömege, ami a teljes békéltételezésnek felel meg.

A menyasszonyok közül aránylag a legfőbbben 20 és 25 éves korok között vannak, például 1936-ban, amikor ez az öt évjárat még teljesen a békébeli születésű évjáratokból került ki, 40,9 százalék esett ebbe a korosztályba. Azonban ebben az esztendőben már elkezdődött a háborús születéscsökkenés hatása. A világháború kiörése előtt az utolsó öt évjárat összesen egymillióháromezszázharmincezer újszülöttet hozott, akik közül kerekén 650.000 lehetett a leány. A háborús öt év alatt összesen 400.000 leány született, alig 60 százaléka az előbbi számnak. Abban az arányban tehát, ahogyan az években előrehaladtunk, mindig gyéresebb leánynevezetek kerültek 20-25 éves korba, mindaddig, amíg a létszám a 400.000 leány újszülöttnél megfelelően minimumát el nem érte, ez 1940-ben következett be. Ebben az évben volt tehát a 20-25 éves korú leányok száma hazánkban a legkisebb.

Innen kezdve emelkedni kezdett a szám és 1945-ben majd elérj az új legkedvezőbb pontot, ami azonban már nem jelent 650.000 születéstől felnövekedett nevezeteket, hanem csak 600.000 újszülöttnél lesz megfelelő. A háború után ugyanis nem érték el többé a békékevek születési bőségét és a következő években ez a szám ismét apadni fog.

A 20-25 éves menyasszonyoknak az arányszáma 1935 óta mindmáig körülbelül ugyanabban az arányban csökkent is, mintahogy ennek a leánynevezeteknek a száma apadt, 1936-ban minden száz menyasszony közül 41 volt ebben az életkorban, 1939-ben 27 és csak ekkor kezdett fokozatosan emelkedni az

arányszám, ami 1941-ben már 34 volt. A 20-25 éves leányok tehát fokozatosan visszaszerzik elvesztett arányszámukat a férjhezmenő hajadonok sorában. Számszerűen a csökkenés olyan érezhető volt, hogy 1936-ban 31.537 menyasszony volt életének 20-25 éve között és ehhez két évre ez a szám 21.299-re csökkent. A következő évben még tovább kellett apadnia, de akkoráról a statisztikai adatok a trianoni területéről már nem mutatták ki külön ezt a korcsoportot. Az évek folyamán tehát 12-13.000 házasságalapító menyasszony hiányzott ebből a korcsoportból, azonban a házasságot kötő férfiak száma mégsem apadt, ami azt mutatja, hogy ha ebből a korcsoportból nem kaphattak menyasszonyt, akkor választották a fiatalabbakból és az idősebbekből is.

1935 és 1941 között a trianoni területen az évente megkötött házasságok száma 72.000 és 80.000 között váltakozott. Voltaképpen két év is volt, amikor a házasságok száma valamivel meghaladta a 80.000-at, de csak egyetlenegy olyan, amely a 72.000 alá süllyedt. De a házasságok száma egyáltalában nem alakult olyan módon, hogy annak bármilyen kapcsolata is lenne a háborús születésű csorbával. Így például 1935. évben 75.905 volt a házasságok száma, akkor lecsúszott 74.000-re, utána ismét 80 ezere felül emelkedett; 1940-ben nem egészen 72.000 férfi lépett házasságra és azt lehetett volna hinni, hogy ez kapcsolatban van a háborúval és a behívásokkal, tehát ez már így marad, ellenben a következő évben a házasságalapító férfiak száma ismét meghaladta a 79.000 főt. S amint láttuk, a házassági kedv az utolsó két esztendőben sem csökkent.

A férfiak tehát, amint házasságba kerülnek, nem tesznek le a házasságról csak azért, mert nem találhatnak olyan korú menyasszonyt, aki a statisztika szerint hozzájuk illene. 1939-ben, amikor a korcsoport elszegényülése folytán csak minden negyedik menyasszony volt életének 20 és 24. éve között, a régi 41 százalék helyett a 17-19 éves menyasszonyok száma 29 százalékra emelkedett, pedig ez csak három évjáratból állott, nála idősebb leánynevezetek öt évjáratát helyett. Azonban ez maga még nem egyenlítette ki a hiányt pedig például 1936-ban, tehát mindössze három évvel előbb, 100 menyasszony közül még csak 14 volt életének 17-19. évében. Nagyon érdekes, hogy a még ennél is fiatalabb menyasszonyok arányszáma ezek alatt az évek alatt 7 százalékról 6,7 százalékra csökkent, ellenben a 24 évnél idősebb menyasszonyok száma minden korcsoportban emelkedett, bár nem olyan nagy mértékben, mint a 17-19 éveseké. A végleges tehát elsősorban mégis a fiatalabbak felé, de nem a legfiatalabbak felé fordultak és csak másodsorban kerestek magukkal egykorút, vagy éppen maguknál idősebbet.

Eddig tehát még a házasságok száma nem apadt, azonban a férfiak közül a háborús születésűek mostanában júnak házasságba lépők között. Az 5 számuk csak 1941-ben kezdett el apadni, az idén, 1943-ban a csökkenésnek körülbelül a közepén tartunk és a legmélyebb pontot 1944-ben érik majd el. Az idén egynegyedrésszel vannak kevesebben a 25-29 éves férfiak mint voltak 1940-ben. Ennek a számnak tehát, ami a különbség jelent, már arányában ke-

let a házasságok sorából, de a nemzeti élet belső törvényei szerint erre is van példa a többi évjáratokban, hiszen a házasságok száma nem csökkent, hanem növekedett. Ennek a gyakorlati oka valószínűleg az, hogy az ilyen korú férfiak hiányozván, a többi életkorú férfiak fizetése növekszik és így inkább gondolhatnak családalapításra olyanok is, akik más körülmények között abból kimaradnának. Így látszik a társadalom egyensúlyi törvényei szakadatlanul érvényesülnie azon

„HANO TAG RECORD“
autó „E“ berüvel, 6 gumival, kifogástalan. **ciadó.**
Nyiregyháza Postafiók 99.

értelmeben, hogy a háború ütötte es-bek minél gyorsabban behégedjenek és nem ezek a belső törvények, hanem külső törvények az okai annak, ha mégis új sebek keletkeznek, mielőtt a régiak teljesen beforrtak volna.

Százmilliónál több levelet kézbesítettek egy hónap alatt az ezüstkürtös postások

Csillagászati számok derülnek ki abból a statisztikából, amely a posta jelentősebb forgalmi eredményeit tükrözteti vissza. Hivatalos és most összeállított adatok szerint az elmúlt év novemberében nem kevesebb, mint 101.674.000 közönséges és 1.969.000 ajánlott levelet kézbesítettek a derék vörösparolis, ezüstkürtös postások. Az elmúlt év hasonló hónapjában mintegy négy millióval kevesebb közönséges levelet és „mindössze” 1.770.000 ajánlott levelet vittek el a címzettekhez, tehát a levélküldeményeknél jelentős az emelkedés. Amíg 1943-ban az év első 11 hónapjában 1.072.663.000 levelet kézbesítettek a postások, 1942-ben ugyanilyen idő alatt 921.181.000 darabot. Hasonló időben az elmúlt évben 20.990.000 ajánlott levéllel volt dolguk a postásoknak, 1942-ben pedig 13.243.000 ajánlott levelet kézbesítettek.

Egy hónap alatt pontosan 3.008.000 csomagot vittek el a címzettekhez a posta alkalmazottai. A csomagküldeményeknél is tekintélyes az emelkedés, mert az előző esztendőben, ugyancsak november hónapban 2.763.000 volt a kézbesített csomagok száma.

A legrokonzenvesebb postai küldemények közé tartozó rózsaszínű postautólevél, amelyen pénzküldeményeket továbbítanak, 1943 novemberében

1.921.000 darabot kézbesítettek. A címzetteknek ezeket az utalványokra 363.278.000 pengőt fizetett ki a posta. Az előző év novemberében 1.953.000 utalványon 253.115.000 pengőt küldtek. A tavalyi év első 11 hónapjában 20.551.000 postautólevél továbbították és ezekre 3.153.198.000 pengőt fizetett ki a posta. 1942-ben hasonló időszakban 18.915.000 utalványon 2.238.847.000 pengőt küldtek.

Az elmúlt év első 11 hónapjában 7.989.000 táviratot kézbesítettek, szemben az 1942. év hasonló idejében továbbított 6.673.000 távirattal.

Emelkedett a vidéki helyi távbeszélgetések száma is a 11 hónap összesítésénél. 1943-ban 56.141.000, 1942. évben pedig 47.888.000 vidéki telefonbeszélgetés történt. Hasonló időpontban 16.786.000 távolsági telefonbeszélgetést jegyeztek fel 1943-ban, míg 1942-ben „csak” 14.515.000-est. A budapesti egységes hálózatban 1943 novemberében 98.000 távbeszélőállomás működött. 1942-ben pedig 97.000. A vidéki távbeszélőállomások száma az elmúlt évben 91.000, az előző évben pedig ugyancsak november hónapban 86.000 volt.

A posta 1943 novemberében 882.000 rádióengedélyest tartott nyilván, szemben az 1942. év novemberében szerepelt 805.000 engedéllyessel.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Kiss Manyi fellépésével szombaton este, vasárnap délután és este „Fekete Péter”

Kiss Manyi fellépésével szombaton este, vasárnap délután és este az idény legnagyobb operett-sikere a *Fekete Péter* kerül színpadra. Mérsékellen felemelt helyárak. Jegyek korlátolt számban még kaphatók.

Népművelési előadás keretében, *fülleres helyárrakkal* hétfőn este a *Két kapitány* van a színház műsorán. Jegyek a pénztárnál válthatók.

Kedden és szerdán este a kolozsvári Nemzeti Színház vendég szerepel a színházban.

Zsuzsó, a bomba-sikert aratót vigjáték-újdonság csütörtökön este ismét színpadra kerül. Péter: Halasi Gyula.

Legnagyobb operett-sikere a színház „Egy boldog pesti nyár”, az idény legközelebbi újdonsága. Bemutató előadása pénteken este, A-bérleti előadása szombaton este, a többi na-

pokon bérletszűnet. Az idény kimagasló sikerű operett-szenzációját Szabó Ernő rendezte. Az új díszletet Plivelics Emil tervei szerint. Kovács István festette. A táncokat Molnár Tivadar tanította be. Gyönyörű kivilágítás! Pazar toalettek! Az „Egy boldog pesti nyár”-t mindenkinek okvetlen meg kell nézni.

MŰSOR:

Szombaton délután: *A két kapitány*.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor *Fekete Péter* (Kiss Manyival).

Vasárnap délután egyneked 4 órakor *Fekete Péter* (Kiss Manyival).

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter* (Kiss Manyival).

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *A két kapitány*.

Tartalékos tisztek újabb felvétele a haderőnkivüli szak- szolgálatos tisztek álmányába, a haderőnkivüli kiképző szakmába

A Levente Hírközpont jelenti:
A honvédelmi miniszter felhívást intéz a honvédség tartalékos tisztjeinek, tisztjelöltjeinek és hadapródormestereikéhez, hogy a honvédség hivatásos állományába, a honvéd szakszolgálatos tisztek állománycsoportja haderőnkivüli kiképző szakmájába felvételüket kérhetik.
Általában azok pályázhatnak, akik 35. életévüket túl nem lépték (1909. születési évfolyam), nagyszülőikig tiszta keresztény származásukat igazolják, testileg csapatszolgálatra alkalmasak, magyar állampolgárok és feddhetetlen életűek.

Felhívjuk a tartalékos tisztek (tisztjelöltek, hadapródormesterek) figyelmét, hogy nők is pályázhatnak, karpaszományos évfolyamra való tekintet nélkül.

A részletes pályázati feltételek, továbbá a kérelmek összeállítására és az azokhoz esatolandó okmányok ügyében felvilágosítást ad minden állománytest, csapattest, honvéd kiegészítő és járásileventeparancsnokság.

A kérvényeket 1944 február hó 28-ig kell az előírt parancsnoksághoz benyújtani.

Uj vezérkari főnököt kapott a svéd hadsereg

Stockholmból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a Svéd Távirati Iroda jelenti, a svéd koronatanács pénteki ülésén fontos kinevezések egész sorát határozták el katonai téren. A svéd vezérkar új főnökévé a más megbízatással szabadságot Berber vezérőrnagy helyére Ehrensvard ezredes neveztek ki és egyúttal vezérőrnaggyá léptették elő.

A telepen tárolt legjobb fából kell kiszolgálni a kilós vásárlókat

A tüzfiaellátással kapcsolatban tapasztalt rendellenességek elkerülése végett elrendelem, hogy a kereskedők a kilós fát a telepükön tárolt legjobb minőségű fából kötelesek kiszolgáltatni.

Egyben felhívom az összes tüzfakereskedőket, hogy az ügynevezett szabad 20 százalékos csak akkor és annak szolgáltatathatják ki, ha előzőleg közlik a Közélelmezési Hivatallal azok névjegyzékét (név, lakás, foglalkozás feltüntetésével), akik részére azt el akarják adni és ezen eladási tervezetet jóváhagyom.

Nagyvárad, 1944. január 20-án.
Dr. Soos, polgármester.

RADIO

VASARNAP, JANUÁR 23.
Budapest I.

- 7.30 Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Összinté beszéd.
- 8.55 Anyák öt perce.
- 9.00 Református ifjúsági istentisztelet a Vilma királyné-utj templomból. Igét hirdeti Dobos Karoly.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Thököly-utj Szent Domonkos-rendi plebániatemplomból. A szentbeszédet mondja és a szentmisét pontifikálja dr. Sereid Jusztinian bíboros hercegprímás.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsi kapu-téri templomból. Igét hirdeti dr. Kapi Béla.
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Melles Béla zenekar.
- 14.00 Művésztalálkozó.
- 14.55 Anyák öt perce.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 15.15 Magyar nóták.

- 17.00 Éva Renfons finn énekesnő hangversenye.
- 17.20 Zsigray Julia elbeszélése.
- 17.30 Mindenből mindenkinék.
- 18.15 Somlay Artur emlékkönyvből.
- 19.15 Losonczy Dezső műveiből játszik a Budapesti Hangversenyzenekar.
- 20.40 Laczkó Géza elbeszélése.
- 21.05 Hangképek az ökölvívó csapatbajnokság mérkőzéséről.
- 21.40 Zenekari művek.
- 22.40 Ki mit szeret?

HÉTFŐ JANUÁR 24.
Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.15 A Mária Terézia I. honvédségi ezred zenekara.
- 11.40 Eösvy Julia dr. előadása.
- 12.10 A rádiózenekar műsorából.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Bura Pál cigányzenekara.
- 15.00 Melles Béla zenekar.
- 15.30 Ispanovits Sándor dr. előadása.
- 16.20 Tabányi Mihály táncgyűjtése.
- 17.00 A Vitézi Bend Zrínyi csoportjának műsora.
- 17.30 A szexillaj borbély — nyitány.

- 17.40 Földváry Gyula előadása.
- 18.00 Tossék választani.
- 19.00 Vers és muzsika a csárdáról.
- 19.40 Vitéz Hány László előadása.
- 19.55 Két magyar táncjáték.
- 21.00 Ijjas Antal előadása.
- 21.20 Roósz Emil szalongyűjtése.
- 22.40 Szórakoztató zenekari művek.

KEDD, JANUÁR 25.
Budapest I.

- 8.35 Zenekari művek.
- 10.15 Székesfehérvári Tűzoltózenekar.
- 11.15 Sovinszky László szalonzenekara.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Szórakoztató muzsika.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A rádiózenekar műsorából.
- 15.00 Rendőrzenekar.
- 15.30 Gyermekdelután.
- 16.20 Adolf Buech kamarazenekara.
- 17.00 Orlay tánczenekar.
- 17.20 Szép a katonaelet. Reggeltől estig a nagyváradi tűzérhadapródiskolában. A közvetítést vezeti Dövényi Nagy Lajos.
- 17.55 A rádió hangversenydobóján.
- 19.00 Ahogy tetszik. Vigjáték.
- 20.40 Mindenből egy keveset.
- 22.40 Séta operettországban.
- 23.30 Táncoló billentyűk.

- Budapest II.
- 17.30 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrtája.
 - 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Traviata.
 - 18.40 Dr. Csapody Csabáné előadása.
 - 19.40 Ráth-Végh István előadása.
 - 21.15 Budapest temploma.
 - 22.00 Tibor Zoltán énekel.

Ady Endre-utca Hódmezővásárhelyen

Hódmezőhelyről jelenti: Január 27-én lesz Ady Endre halálának huszonötéves fordulója. Dr. Losonczy Endre tanácsnok Endre Béla polgármesterhez javaslatot nyújtott be. Ebben hivatkozott, hogy Hódmezővásárhely, a „legmagyarabb magyar város” közönsége Ady negyedszázados emléke mellett nem megy el érzéketlenül és hálával emlékezve Adyra, egy utcát kíván elnevezni a költőről. A vásárhelyi gimnázium is készülődik a negyedszázados évfordulóra.

HIRDETMÉNY

Felhívom Nagyvárad thj. város belterületi ingatlan tulajdonosait, hogy amennyiben utcájukat burkoltatni óhajtják és hajlandók a burkolási szabályrendelet értelmében rájuk eső burkolási költséget megfizetni és felszólításra azt előre is befizetni, akkor a burkolási Szabályrendelet 9. §-a értelmében a burkolni kívánt utca, vagy utcaszakasz mellett ingatlanul rendelkező telektulajdonosok együttesen kérik az illető közterület burkolását. Az együttes kérelmet azonban a közterület mellett fekvő ingatlanok homlokzati hosszúságának legalább kétharmadrészét kitevő ingatlanok tulajdonosai kell hogy aláírják.

Az erre vonatkozó kész kérvényürlapokat a Városháza II. em. 2. sz. alatt 11-től 14 óráig a Műszaki osztályban lehet igényelni.

Felhívom érdekelteket, hogy kitöltött és aláírt kérvényeiket legkésőbb *1. év február hó 15-ig adják be*, hogy azokat még a f. évi burkolási program összeállításánál figyelembe vehessem.

Nagyvárad, 1944. január 10.

Dr. Soós István,
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Férfi ruhákat, használtakat legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 910

Eladók bérházak, magánházak, földbirtokok, **Kölesönök** kaphatók betáblázásra több évre. — **Összkomfortos** hátmagánház eladó. — Szent József utcában tiz — Árpádvezér 12 — Hajdu 16 ezer pengővel eladók kisebb házak. — **Öröklakások** négy-három, kétszobások, összkomfortosok, Mussolini-tér közelében eladók. — **Földbirtokok** különböző megyékben eladók. **Jelének** ingatlaniroda, Telekí-u. 2. — Irodai órák kilenc-től kettőig. 451

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek Özv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 265

Varrógépet bármilyen állapotban, magas árban vessek Kiss Béláné, Kosuth-utca 3. Telefon 27-88. 131

Kombináltszoba, konyha, rekamiér eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11.

Házat, vagy házhelyet vessek. Cim Kenese-u. 2. (Franciásor.) 450

Eladó 1928-beli használatlan súlyszíthető női varrógép. Cim a kiadóban. 448

Kombinált szoba butor, új szép díszműrös oleson eladó, megtekinthető Csengery-u. 29. szám. 454

Privátnak három keleti szőnyeg eladó. Szent László-tér 5., földszint 3. Balogh. 447

Ha bármit eladni, vagy venni akar, jöjjön el a „Rekordba”, Hlatky E.-utca 14. szám. 446

Kombinált díofa butor kétszemélyes rekamiéval eladó. Hegyessy Márton-u. 4. szám. 439

Varrógép: Neumann, centrál bobines női, jó karban levő eladó. Táraveitő-utca 150. 443

Különféle

Pertölenítést, poloska, mely és mindennemű fűrészek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Könyvelést, üzleti könyveinek felfektetését, vezetését, ügyviteli szervezést és felülvizsgálatát szakkerületen és lelkiismeretesen intézi, adóügyekben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája. Csengery-utca 8. Telefon hívószám 29-26. 525

Varrógépjavitás egy évi felelősséggel **Jakab** műszerésznél, Kosuth-u. 5. Telefon 23-30. 65

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás, Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Ha szeretni az otthonát, nehegyia meglátni a családját, luhálással csináthassa meg **ÖSERÉPKÁLYHÁJÁT** **Lujács Lajos** kályhasmesztől **Tóth Ignác u. 70**

Izletes, szerény házikosztra női kosztosokat keresek. Özv. Papp Emília, Keskeny-u. 15. 445

Egy jól bevezetett pékség családi okok miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 455

Rövid zongora bérbeadó, Bástya-u. 3. háztulajdonos. 453

Allást nyec

Női konfekció munkában gyakorlott, ügyes varrónyokat felvesz. Szegedy, Szent János-u. 88. 449

Fiatal gyermekszertető leányt, aki a háztartásban is segítkezik, február 1-re felvesz dr. Dobay, Szaniszló-u. 4.

Allást keces

Pesti varrónő házakhoz ajánlkozik Kristófné, Gróf Tisza István-ut 31. 408

Gyermekápolónő nevelőnői állást keres. Cim a kiadóban. 442

Nem katonaköteles nyugdíjas csalámi tisztviselő irodai állást keres. Cim a kiadóban. 444

Oktatás

OKLEVELES tanár vállalja 1-2 magán- és rendes tanuló előkészítését. Beöthy Ödön-u. 42. 336

KIADÓTULAJDONOS:
szent László-nyomda R-T.

A szerkesztésért felel: **Dr. Paal Árpád** főszerkesztő
A kiadásért felel: **Dr. Virág Jeromos** szerkesztő

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgóépén, Nagyvárad, Sállágyi P-25-utca 8. szám